

JOGI FÓRUM PUBLIKÁCIÓ

**Messzeringó gyerekkor,
avagy
a nagykorú gyermek tartásának végrehajtási kérdései**

Szerző:

Tatárné dr. Gyöngyösi Johanna

Készült

az Országos Bírósági Hivatal által meghirdetett

Mailáth György Tudományos Pályázat keretében 2019-ben.

I. Bevezető

A társadalom általános erkölcsi felfogása szerint a rokoni - családi viszonyok között az egyik legfontosabb a magukat eltartani nem képes családtagokról való gondoskodás. Ez az erkölcsi alapelv a jogalkotó számára is zsinórmértékül szolgált a rokontartásra vonatkozó jelenleg hatályos szabályozás megalkotása során. A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény Családjogi Könyve tartalmazza a rokontartással kapcsolatos közös szabályokat és speciális rendelkezéseket.

Az előző generációkhoz viszonyítva napjainkban már az fordul elő inkább elvétve, ha egy 18. életévét betöltött, nagykorúvá vált gyermek dolgozni kezd és megkezdí önálló életét. A Központi Statisztikai Hivatal jelentése¹ szerint a 2018/2019-es tanévben a felsőfokú alap- és mesterképzés nappali képzéseire 75.400 diák jelentkezett, 630 fővel többen, mint az azt megelőző évben. A képzési rendszer szerinti megoszlást tekintve az alapképzésben növekedés, míg a mesterképzés és a felsőfokú szakképzés tekintetében csökkenés figyelhető meg. Bár 2011. óta a felsőoktatásban részt vevők számának folyamatos csökkenése tapasztalható², de korosztályuk arányához viszonyítva még mindig nagy számban vannak azok a 18. életévüket betöltött nagykorúak, akik a továbbtanulást választják a munka világa helyett.

A továbbtanuló, nagykorú gyermek *sajátos, köztes állapotban* van, mivel bár már betöltötte a nagykorúság elérésének feltételéül szabott 18. életévét, de tanulmányai folytatása miatt önmagáról mégsem tud anyagilag is gondoskodni. A házasságok nagy számban előforduló felbomlása, a gyermek számára addig biztos védőhálót jelentő családi kapcsolatok fellazulását is eredményezi, amely nemcsak a tartásra vitán felül rászoruló kiskorú gyermek, hanem a továbbtanuló, nagykorú gyermek sorsát is jelentősen befolyásolja.

Rendezett családi viszonyok között magától értetődő kötelezettségként jelentkezik a szülő számára a nagykorú gyermekéről, annak továbbtanulása idején való gondoskodás. A továbbtanuláshoz fűződő egyéni érdek összhangban áll a társadalom érdekével is és e kettős érdek érvényesülésének előmozdítását - zavartalan családi viszonyok között - a szülők maguk is alapvető erkölcsi kötelességüknek tartják. A tartási kötelezettség jogi eszközökkel való kikényszerítésére akkor

---

¹ <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas1819.pdf> - utolsó hozzáférés dátuma: 2019.09.05.

² lsd. <http://www.ksh.hu/docs/hun/xftp/idoszaki/oktat/oktatas1819.pdf> - 10. ábra - utolsó hozzáférés dátuma: 2019.09.05.

kerülhet sor, amikor az addig biztos védőhálót nyújtó családi kötelek olyan mértékben lazulnak, vagy sok esetben bomlanak fel, hogy szükségessé válik a szülői felelősségérzet jogi eszközökkel való megtámogatása és a tartási kötelezettség jogi keretek közötti rendezése is. A jogalkotó is érzékelte a társadalmi viszonyok illetően változása által támasztott kihívásokat és a jogi szabályozás révén is arra törekszik, hogy a gyermek sorsáért felelős szülő felelősségtudatát tovább erősítse és a *köztes állapot* miatt speciális helyzetben levő továbbtanuló, nagykorú gyermek érdekeinek védelmét elősegítse. Ennek biztosítása érdekében a jogalkotó a továbbtanuló, nagykorú gyermek tartására együttesen rendelte alkalmazni a rokонтartás közös és a kifejezetten a nagykorú gyermek tartására megalkotott speciális szabályait.

A Polgári Törvénykönyv Családjogi Könyve³ kimondja, hogy az a gyermek, aki *nagykorúsága betöltését követően* is folytatja tanulmányait, így önmagát eltartani továbbra sem képes - *tartásra rászorultnak tekintendő*, és elvi éllel rögzíti, hogy a továbbtanuló nagykorú, munkaképes gyermek a *rászorultsági vélelem esetén kívül is* jogosult a tartásra, ha *szükséges tanulmányai indokolt időn belüli folytatása érdekében arra rászorul*⁴.

A nagykorú gyermek tartására vonatkozó szabályrendszer alapjait a *Legfelsőbb Bíróság XXIX. Polgári Elvi Döntése*⁵ határozta meg azon elv mentén, mely szerint a szülők nemcsak a kiskorú, hanem adott esetben a nagykorú gyermekük tartásáról is kötelesek gondoskodni, amennyiben az egyébként munkaképes gyermek továbbtanulása, szakmájának megszerzése miatt arra rászorul. Tekintettel arra, hogy a *XXIX. PED* rendelkezései már beépültek a Ptk.Csjk-ba, így azt az 1/2014. évi Polgári Jogegységi határozat a jövőre nézve már nem tekinti irányadónak.

A továbbtanuló, nagykorú gyermek tartására vonatkozó speciális szabályokat a Ptk. Csjk. külön fejezetben szabályozza, de a nagykorú gyermek tartására a rokонтartás közös szabályait és a kiskorú gyermek tartására vonatkozó rendelkezéseket is megfelelően alkalmazni rendeli.⁶

---

³ a továbbiakban: a Ptk.Csjk.

⁴ 2013. évi V. törvény a Polgári Törvénykönyvről, Családjogi Könyv 4:220.§ (1) bekezdése

⁵ a továbbiakban lsd: a XXIX.PED

⁶ Ptk. Csjk. 4:219.§

A továbbtanuló, nagykorú gyermek tartásával kapcsolatos rendelkezések között szükséges különbséget tennünk aszerint, hogy a gyermek nagykorúvá válását követően milyen iskolarendszerben folytat tanulmányokat. Amennyiben a *középiskolai tanulmányok* befejezése tolódik el a nagykorúság betöltését követő időszakra, úgy a Ptk. Csjk. 4:214.§-ára is figyelemmel, a továbbtanuló, nagykorú gyermek tartásra való jogosultságát a kiskorú gyermekre irányadó szabályok szerint kell vélelmezni. A vonatkozó törvényi rendelkezés szerint ez a vélelem a gyermek nagykorúságának betöltését követően is fennáll, azonban *középiskolai tanulmányok folytatása esetén legfeljebb a gyermek huszadik életévének betöltéséig*. Abban az esetben viszont, ha a továbbtanuló, nagykorú gyermek *felsőfokú tanulmányokat* folytat, a jogalkotó saját jogosultsági feltételek mentén szabályozza a tartásra vonatkozó szabályokat, és határoz meg speciális rendelkezéseket a Ptk. Csjk. X. fejezetében.

A kiskorú és a továbbtanuló, nagykorú gyermek tartására vonatkozó szabályok több ponton is eltérnek egymástól. Az eltérések a rászorultság mentén, a jogosult érdemtelenége és a kötelezett teljesítőképességének vizsgálata kapcsán is megjelennek.⁷

II. A továbbtanuló, nagykorú gyermek tartásának feltételrendszere

A továbbtanuló, nagykorú gyermek speciális helyzetét a jogalkotó is értékelte, és a tartásra vonatkozó szabályok tekintetében a Ptk. Csjk. a rokонтartás közös szabályai, valamint a kiskorú gyermek tartására vonatkozó rendelkezések megfelelő alkalmazása mellett⁸, a továbbtanuló, nagykorú gyermekre vonatkozó külön fejezetben megjelenő speciális szabályokat rendeli alkalmazni. A Ptk. a továbbtanuló, nagykorú gyermek tartásra való jogosultsága tekintetében egzakt feltételrendszert állít fel, és egyértelműen kijelöli a kizáró okok körét is, melyek *szerint a továbbtanuló, nagykorú gyermek akkor jogosult a tartásra, ha*

- a) *szükséges tanulmányai* folytán, az életpályára való *indokolt és folyamatos* felkészülés miatt erre a tartásra *rászorul*;

---

⁷ A kiskorú gyermek tartásra való rászorultságát a Ptk. 4:214.§-a szerint vélelmezni kell, szemben a továbbtanuló, nagykorú gyermekkel. További eltérésként jelenik meg, hogy a tartásra való érdemtelenég és annak vizsgálata csak a nagykorú gyermeknél merülhet fel, hiszen kiskorú gyermek esetében az érdemtelenég vizsgálata kizárt. A kötelezett teljesítőképessége tekintetében alapvető különbség, hogy a kiskorú gyermeket a szülő saját szükséges tartásának korlátozásával is köteles eltartani, míg ugyanez a továbbtanuló, nagykorú gyermek tekintetében a későbbiekben kifejtettek szerint nem érvényes.

⁸ Ptk. Csjk. 4:219.§

- b) erre a tartásra a nagykorú gyermek *nem érdemtelen*;
- c) *nincs tartásra képes* házastársa, volt házastársa vagy élettársa és
- d) a tartásra kötelezett *szülő teljesítőképessége fennáll*, vagyis a jogosult tartása a szülő *saját szükséges tartását vagy kiskorú gyermekének tartását nem veszélyeztetheti*.

A speciálisan csak a továbbtanuló, nagykorú gyermekre irányadó feltételek mellett a rokontartás közös rendelkezései körében megszabott feltételek részben eltérően érvényesülnek a továbbtanuló, nagykorú gyermek esetében.

A nagykorú, munkaképes gyermek a törvényben rögzített fenti követelmények értelmében csak abban az esetben jogosult a tartásra, ha *szükséges tanulmányai indokolt időn belüli folytatása* érdekében arra *rászorul*.⁹ A Ptk. Csjk. egyértelművé teszi, hogy a továbbtanuló, nagykorú gyermek pusztán attól nem tekinthető tartásra rászorultnak, hogy szükséges tanulmányokat folytat, rászorultsága megállapításához az is szükséges, hogy ezeket a tanulmányokat folyamatosan végezze, azok folytatása életpályájára való felkészülése szempontjából indokolt, azok befejezésére pedig ésszerűen elvárható időn belül kerüljön sor.

Új rendelkezésként jelenik meg azon követelmény rögzítése is, mely szerint a továbbtanuló, nagykorú gyermektől elvárható, hogy elősegítse a szülő tartási kötelezettségre való felkészülését, illetőleg annak teljesítését is azáltal, hogy a *szülőt továbbtanulási szándékáról késedelem nélkül tájékoztassa*. Ennek elmaradása esetleges vita esetén a gyermek terhére is értékelhető.¹⁰

A *rászorultságot* a Ptk. Csjk. a továbbtanuló, nagykorú gyermek esetében mind a kiskorú gyermektől, mind a tartásra rászoruló nagykorú rokontól eltérően *értelmezi*. A rászorultság más, tartásra szoruló nagykorú rokon esetében jellemzően a munkaképtelenségből, egészségi állapotból, vagy elért idős korból ered, addig mindez a továbbtanuló, nagykorú gyermekről nem mondható el, mivel a nagykorú gyermek mind egészségi állapotából, mind életkorából fakadóan munkaképesnek tekinthető. A továbbtanuló, nagykorú gyermek rászorultságát a kiskorú gyermekkel szemben a Ptk.

---

⁹ Ptk. Csjk. 4:220.§

¹⁰ Ptk. Csjk. 4:222.§ - A KÚRIA a Pfv.21.435/2015/5 és részben a Pfv.22.016/2015/3.számú határozatai szerint a tájékoztatás elmaradása a tartás megszüntetésének jogalapját önmagában nem alapozza meg, de az érdemtelenég körében történő értékelése elengedhetetlen.

Csjk. nem vélelmezi, esetében a rászorultság szükséges tanulmányai indokolt időn belüli folytatásából ered.¹¹

A Ptk Csjk. az *érdemtelenség* kategóriáját a továbbtanuló, nagykorú gyermek esetében a nagykorú rokonoktól elvárható mércéhez igazítja. A Ptk. 4:194. §-a szerint az érdemtelenség megítélésénél az esetlegesen érdemtelenséget eredményező magatartást is figyelembe kell venni, valamint további, a speciálisan a továbbtanuló, nagykorú gyermekhez kapcsolódó, érdemtelenségre alapot adó magatartás vizsgálata is szükségessé válhat.¹²

A Ptk. Csjk. rendelkezései szerint a nagykorú, tartásra rászoruló rokonok körében érvényesülő másik feltétel a továbbtanuló nagykorú gyermekre is irányadó, azaz csak akkor állapítható meg más rokon tartási kötelezettsége, ha a továbbtanuló, nagykorú gyermeknek nincs *tartásra képes házastársa, volt házastársa, volt élettársa*.

A továbbtanuló, nagykorú gyermek esetében a kötelezett oldalán meglévő *teljesítőképeség vizsgálata* is jelentősen eltér a kiskorú gyermekre vonatkozó rendelkezésektől. A törvény rendelkezései szerint nem köteles mást eltartani, aki ezáltal saját szükséges tartását vagy a tartás sorrendjében a jogosultat megelőző személy tartását veszélyeztetné.¹³ A 4:202. § értelmében a jogosultak sorrendjében a kiskorú gyermek áll az első helyen, *őt követi csak a nagykorú gyermek*, megelőzve a tartásra rászoruló többi rokont, így a házastársat, volt házastársat, volt élettársat, és valamennyi többi rokont. A továbbtanuló, nagykorú gyermekre vonatkozó rendelkezések szerint azonban *a szülő nem köteles a továbbtanuló, nagykorú gyermekét eltartani, ha ezáltal a saját szükséges tartását vagy kiskorú gyermekének tartását veszélyeztetné*.¹⁴ A törvény rendelkezései szerint tehát a továbbtanuló, nagykorú gyermek tartását még a szülő saját szükséges megélhetésének biztosítása is megelőzi.

---

¹¹ Ptk. Csjk. 4:220. § (1) bekezdése

¹² Az érdemtelenség vizsgálatával kapcsolatos főbb szempontok kifejtését lsd. a EBH2007.1609.számú jogesetben és a Kúria Pfv.21.435/2015/5.szám alatt hozott határozatánál.

¹³ Ptk. Csjk. 4:195.§

¹⁴ Ptk. 4:220.§ (3) bekezdése és a BH2011.40.

II.1. Szükséges tanulmányok folytatása

A Ptk. Csjk. rögzíti, hogy a továbbtanuló, nagykorú gyermek tartásra, csak *szükséges tanulmányok folytatása* esetén jogosult és pontosan meghatározza azt is, hogy milyen tanulmányok folytatása esik ebbe a körbe. A Ptk. 4:220.§ (2) bekezdése szerint *szükséges tanulmánynak minősül* az életpályára előkészítő szakképzettség megszerzéséhez szükséges képzés vagy tanfolyam, a felsőfokú végzettségi szintet biztosító alap- és mesterképzésben, valamint a felsőfokú szakképzésben folytatott tanulmányok folyamatos végzése.

A fentieknek megfelelően, ha a gyermek a középiskola befejezése után a választott életpályára előkészítő tanfolyamra, főiskola, egyetem nappali tagozatára felvételt nyert, a tartásra kötelezett, és arra képes szülő nem hivatkozhat eredményesen arra, hogy a nagykorúságát elért gyermeket a továbbiakban nem támogatja és nem szorgalmazhatja, hogy a gyermek a tanulmányai folytatása helyett, illetőleg azok mellett létesítsen munkaviszonyt és ezáltal tanulmányai költségéről, valamint megélhetéséről maga gondoskodjon.

A következőkes bírói gyakorlat szerint a *szükséges tanulmányok körét illetően annak van döntő jelentősége*, hogy a továbbtanuló, nagykorú gyermek hogyan, *milyen képzési rendszerben* szerez olyan képesítést, amely önálló életpályájának megkezdését lehetővé teszi. A felsőoktatásban ilyen az egymásra épülő alap- és mesterképzés, illetve a felsőfokú szakképzés; a nem a felsőoktatásban folyó képzés vonatkozásában pedig ilyennek tekinthető az életpályára előkészítő szakképzettség megszerzéséhez szükséges képzés vagy tanfolyam. A törvény szabályai szerint hangsúlyozottan *az életpályára felkészítő tanulmányokról* van szó, így tehát az első diploma megszerzése ebbe a körbe sorolható, míg a másoddiploma már nem és hasonlóképp nem tekinthető olyan tanulmánynak, ahol elvárható lenne a szülő részéről a tartás a szakirányú továbbképzés, vagy a doktori képzés sem.

A bírói gyakorlat cizellálta az életpályára felkészítő tanulmányok körét és eseti döntéseiben, a konkrét ügyekre vonatkoztatva határozta meg a „*szükséges tanulmányok*” körét. Egy konkrét esetben nyert megállapítást, hogy egy nyelvtanfolyam elvégzése csupán hasznos, de önmagában

szakképesítést nem biztosító tanulmánynak tekinthető, így a nyelvtanfolyam végzésének idejére tartás nem követelhető.¹⁵

Ezzel ellentétben *egy újabb szakma megszerzése* életpályára felkészítő képzésnek minősülhet, ha például a gyermek egészségügyi okból az első szakmájában nem tud elhelyezkedni. Ez utóbbi esetre vonatkozó döntésében¹⁶ a bíróság kimondta, hogy a második szakma megszerzésére irányuló tanulmányok szükséges tanulmányoknak minősülnek, ha az első szakma gyakorlása egészségügyi szempontból veszéllyel jár a gyermekre nézve. A Legfelsőbb Bíróság döntésében utalt az akkor még irányadó XXIX. PED rendelkezéseire, amely szerint „szükséges tanulmány”-nak általában csak akkor tekinthető a szakmunkásképzésben való részvétel, ha annak folytatására az első szakma megszerzése érdekében kerül sor, hiszen az *azonos vagy alacsonyabb szintű szakma* megszerzése a már megszerzett képzettség mellett általában nem tekinthető olyan szükséges tanulmánynak, amelynek terhe a szülőre önkéntes vállalás hiányában is áthárítható.

Ezzel ellentétben egységes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy azon esetben, amikor a munkaképes nagykorú gyermek a már megszerzett szakképesítés szerinti munkakör ellátására önhibáján kívül, például egészségügyi okból nem képes, így *a gyermek egészségügyi alkalmatlanságára tekintettel a második szakma megszerzése* érdekében folytatott tanulmányok *szükséges tanulmánynak minősülnek*, amely a továbbtanuló, nagykorú gyermek tartásra való jogosultságát megalapozza.

A kérdéses esetben a bírósági eljárás során becsatolt orvosszakértői vélemény nem hagyott kétséget afelől, hogy a perbeli gyermeket allergiás megbetegedése önhibáján kívül akadályozta abban, hogy az elsőként megszerzett asztalos szakmájában elhelyezkedjen és keresőtevékenységet folytasson, de a bíróság meglátása szerint az asztalos szakmánál köztudomásúan lényegesen kevesebb porral járó villanyszerelő szakma ellátásában a gyermeket ezen megbetegedése valószínűleg nem gátolja majd. A bíróság úgy foglalt állást, hogy a kérdéses esetben a gyermek egészségi állapota szükségessé tette új szakma és így új életpálya választását, így a második szakma megszerzése érdekében folytatott tanulmányai szükséges tanulmánynak minősültek.

---

¹⁵ BH2001.70.

¹⁶ EBH1999.108. és BH1999.24.

Egy másik konkrét esetben a bíróság kimondta, hogy a szakmunkásképző után az érettségi vizsga letételével járó szakközépiskolai tanulmányok folyamatos végzése olyan szükséges tanulmány, amely a nagykorúvá vált gyermek tartásdíj iránti igényét megalapozza.¹⁷ A jogerős ítélet tényállása szerint a jó eredménnyel elvégzett szakmunkásképző iskola befejezése után a gyermek ugyanazon intézmény nappali tagozatos szakközépiskolájában folytatta tanulmányait, ahol érettségi bizonyítvány megszerzésére nyílt lehetősége. A bíróság érvelése szerint a gyermeknek az érettségi bizonyítvány megszerzéséhez - társadalmi szinten is - komoly érdeke fűződik és az ennek elérése érdekében folytatott tanulmányait a következetes bírói gyakorlat értelmében az életpályára felkészítő, szükséges tanulmánynak kell tekinteni.

A jogerős ítélet ellen a tartásra kötelezett szülő élt felülvizsgálati kérelemmel, melyben jogszabálysértésként a XXIX. PED - ben foglaltak helytelen alkalmazására hivatkozott. A tartásra kötelezett felperes álláspontja szerint a szakmunkás-bizonyítvánnyal rendelkező nagykorú gyermek számára a szakmunkásvégzettség megszerzését követő további tanulmányok folytatása nem tekinthető az életpályára előkészítő tanulmánynak, így a nagykorú gyermek tartásra való jogosultságát ezen tanulmányok folytatása nem alapozza meg.

A Legfelsőbb Bíróság döntése szerint a kérdéses esetben tény, hogy a nagykorú gyermek a tanulmányait képességeinek megfelelően, folyamatosan végzi, valamint, hogy a szakmunkás-bizonyítvány megszerzése után az érettségi vizsga letétele olyan többletképesítést nyújt számára, amely a nagykorú gyermek további életét lényegesen befolyásoló körülménynek tekinthető, ami összességében azt eredményezi, hogy a *kérdéses eset körülményei között* a nagykorú gyermek által végzett tanulmányok szükséges tanulmánynak tekintendők.

Ezen két utóbbi jogeset tanúsága szerint *minden egyes esetben külön kell vizsgálni*, hogy a továbbtanuló, nagykorú gyermek újabb tanulmányainak megkezdését milyen élethelyzet indokolja, a gyermek az elsőként megszerzett szakmájában miért nem tud elhelyezkedni. A következetes bírói gyakorlat szerint, *önkéntes vállalás hiányában* a szülő a korábban megszerzett, vagy a gyermektől elvárható módon megszerezhető szakképesítéssel azonos vagy annál alacsonyabb szintű

---

¹⁷ EBH2000.211.

végzettséget nyújtó tanulmányok anyagi fedezetének a biztosítására nem kötelezhető, mert e tanulmányok a már meglevő képzettség mellett általában nem tekinthetőek olyan szükséges tanulmánynak, amely a gyermek tartási igényét megalapozná.

A korábbi ítélkezési gyakorlat számára nem volt egyértelmű a szakmunkásképzés „szükséges tanulmányként” kezelése sem, de számos korábbi döntésében mutatott rá a Legfelsőbb Bíróság arra, hogy az a körülmény, amely szerint a *XXIX. számú PED* a nappali tagozaton folytatott tanulmányokkal kiemelten foglalkozik, nem jelenti azt, hogy a továbbtanulásnak valamilyen más formája a tartásra való jogosultságot kizárná.¹⁸

A felsőoktatásban lezajlott bolognai reformokra az ítélkezési gyakorlat is reagált az alap- és a mesterképzés szükséges tanulmánynak minősítése kapcsán, mivel elismerte, hogy mind az alap-, mind a mesterképzés elengedhetetlenül szükséges lehet a választott pályán való elhelyezkedéshez, így a tanulmányoknak erre az időszakára a nagykorú gyermek a tartásdíjra igényt tarthat.¹⁹ Ezzel ellentétben viszont a doktori képzésben való részvétel már nem tekinthető olyan tanulmánynak, melynek folytatása a továbbtanuló, nagykorú gyermek tartási igényét megalapozná és mellyel kapcsolatosan a szülő anyagi hozzájárulásra kötelezhető lenne. Ugyancsak nem teremt alapot a tartásra a heti hatórás elfoglaltságot jelentő külföldi nyelvtanfolyam sem, amelynek hasznossága ugyan nem kérdőjelezhető meg, de önmagában szakképzettséget nem biztosít és tekintettel arra, hogy csak heti hatórás elfoglaltsággal jár, nem akadályozza a nagykorú gyermeket abban, hogy tanulmányai és megélhetése finanszírozása érdekében kereső tevékenységet folytasson.

A kérdéses esetben²⁰ a nagykorú gyermek a középiskolát befejezve, *heti hat órás elfoglaltsággal járó* angliai nyelvtanfolyamon vett részt. A konkrét ügyben azt kellett vizsgálnia a bíróságnak, hogy az angliai nyelvtanfolyam szükséges tanulmánynak minősült-e, illetve annak időtartama alatt a nagykorú gyermek a tartásra való rászorultsága megállapítható volt-e. Az eset eldöntésekor irányadó és hivatkozott *XXIX. PED* szerint rászorultságot eredményező szükséges tanulmányoknak

---

¹⁸ BH1990. 104.

¹⁹ Pfv.II.21.549/2006.

²⁰ BH2001.70

tekinthetők azok a felsőfokú, illetve valamely szakképzettséget nyújtó tanulmányok, *melyek folytatása mellett* a gyermektől nem várható el az, hogy önálló kereső tevékenységet folytasson.

Az adott esetben tehát annak volt döntő jelentősége, hogy a külföldi nyelvtanfolyam *csak heti hatórás elfoglaltságot* jelentett a gyermek számára, melynek hasznossága nyilván nem vonható kétségbe, de mellyel csupán egy nyelvvizsga-bizonyítványt szerzett, és az semmiféle szakképzettséget nem biztosított a számára. A bíróság megítélése szerint a tanulóval leköötött ideje mellett *fennmaradó idejében* az is *elvárható lett volna* a gyermektől, hogy önálló megélhetése érdekében kereső tevékenységet végezzen és a szüleire háruló terheket enyhítse.

Hasonlóan nem teremtenek általában alapot a második diploma megszerzése érdekében folytatott tanulmányok sem a rokonsági igénylésére. Ezzel ellentétben, egy egyedi esetben a bíróság a gyermek javára értékelte, hogy a nagykorú gyermek a második diploma megszerzése érdekében felsőfokú oktatási intézménybe, az akkor még együtt élő szülei beleegyezésével, az azóta már a családjától külön élő szülő által ígért támogatásban bízva jelentkezett és sikeres felvételt követően kezdte meg ott a tanulmányait. A tartásra kötelezett szülő így *korábbi önkéntes hozzájárulására és lényeges körülményeinek utóbbi megváltozásának hiányában, változatlanul fennálló teljesítőképessége mellett* utólag nem vonhatja vissza a gyermek tanulmányainak folytatásához adott korábbi hozzájárulását.²¹

A kérdéses esetben tett megállapítás szerint, kivételesen a második diploma megszerzése érdekében folytatott tanulmányok idejére is megállapítható a továbbtanuló, nagykorú gyermek tartásra való jogosultsága, illetőleg a szülő tartási kötelezettsége akkor, ha egyéb körülmények arra utalnak, hogy az újabb tanulmányokhoz szükséges anyagi támogatás a szülőktől a társadalmi felfogás szerint elvárható. Ilyen körülmények lehetnek például - a már korábbiakban is kifejtettek szerint - a gyermeknek a választott életpályára való egészségügyi alkalmatlansága, vagy jelen esetben a szülő önkéntes kötelezettségvállalásának ténye.

Ugyancsak mérlegelést igényel az is, hogy az első diploma megszerzését követően az annak megfelelő munkakörben hosszabb ideig fennálló munkaviszony megszüntetése után kezdett újabb

---

²¹ BH2011.338.

nappali tagozatos felsőfokú tanulmányok végzése alapot adhat - e az adott egyedi esetben a nagykorú gyermek tartására.

A vonatkozó jogesetben született jogerős ítélet²² utal a XXIX. PED-re, amely szerint, ha a gyermek a továbbtanulást megelőzően az akkori körülményeinek megfelelően választott életpályáján már elhelyezkedett, *rendszerint nem várható el a szülőtől*, hogy több évi megszakítás után fedezze az újabb tanulmányok költségeit, és erre az időre újból tartásdíjat fizessen. Ebben az esetben a már megszerzett végzettséget és az ennek megfelelő munkakörben eltöltött hosszabb idejű munkaviszonyt követően kezdett újabb tanulmányok *nem tekinthetők folyamatos tanulmányoknak*. Ennek pedig az a következménye, hogy az ilyen tanulmányok folytatása a továbbtanuló, nagykorú gyermek tartásra való jogosultságát, illetőleg a szülőnek a nagykorú gyermekével szemben fennálló tartási kötelezettségét - főszabály szerint - nem alapozza meg.

Az ítélkezési gyakorlat elemzéséből látható az is, hogy mindig *a konkrét eset egyedi körülményei* a döntőek és ezekre tekintettel kell értékelni azt is, hogy elvárható-e a nagykorú gyermektől, hogy a tanulmányai folytatása mellett munkát is vállaljon, vagy éppen az, hogy a továbbtanulás formáját másként válassza meg és alapvetően ne nappali, hanem munkavégzés mellett is folytatható levelező képzésen szerezze meg életpályára felkészítő végzettségét, képesítését.

II.2. Indokolt időn belül végzett, folyamatos tanulmányok

A továbbtanuló, nagykorú gyermek tartási igényének elbírálásakor a szükséges tanulmányok folytatása szempontjából a tanulmányok *indokolt időn belüli, folyamatos végzésének* van jelentősége. A tanulmányok *indokolt időn belüli* végzésével kapcsolatosan kimondta a bíróság, hogy a nagykorú gyermektől elvárható, hogy a felsőfokú tanulmányait a lehető legrövidebb időn belül befejezze, így lehetősége van a bíróságnak arra is, hogy a gyermek tartásdíjra való jogosultságát az újabb tanulmányok befejezéséhez szükséges meghatározott időtartamra állapítsa meg.²³

A tanulmányok végzésének folyamatosnak is kell lennie, ugyanakkor fontos annak megfelelő értékelése, hogy *miért szakadt meg a folyamatosság, illetőleg milyen hosszú ideig szüneteltek a*

---

²² BH2011.338.

²³ BH2011. 338.

gyermek tanulmányai. A folyamatosság követelménye szerint a gyermek indokolatlanul nem szakíthatja meg a tanulmányait, mivel ezáltal a tartásra való jogosultsága egészen más megítélés alá esne. Nem érinti azonban a tanulmányok folyamatosságát az a megszakítás, amely a jogosultnak nem róható fel.²⁴

Ha mégis a tanulmányok megszakítására kerülne sor, akkor alapos vizsgálatra szorul, hogy pontosan mi indokolta a tanulmányok megszakítását. A korábban irányadó XXIX. PED úgy rendelkezett, hogy „a folyamatosságot nem szakítja meg a főiskolai, egyetemi tanulmányok végzését megelőzően megkívánt egy-két éves gyakorlati munka, betegség, vagy más rendkívüli ok. Azt a kérdést tehát, hogy ezen okok miatti megszakítás idejére a tartásdíj a gyermeket mennyiben illeti meg, az alapul szolgáló ok figyelembe vételével kell megítélni.”²⁵ A megszakítás ideje alatt a tartási kötelezettség szünetelhet is, ha a gyermek tartása, megélhetése a megszakítás időtartama alatt megfelelően biztosítva van.

Egy eseti döntés szerint²⁶ a szülő tartási kötelezettsége a továbbtanuló, nagykorú gyermekkel szemben nem áll fenn abban az esetben, ha a gyermek a többszörös iskolaváltoztatása, évismétlése a tanulmányok folyamatosságát megszakítja. A bíróság a konkrét ügyben a *folyamatosság hiányának tekintette* az iskolaváltoztatásokat, évismétléseket, és ezt a gyermek terhére értékelve vette figyelembe úgy, hogy a tartásra való jogosultságát a kérdéses esetben nem állapította meg. Érvelésében arra is hivatkozott, hogy a szülő tartási kötelezettsége nem áll fenn korlátlan ideig és az adott esetben a szülő a gyermek továbbtanulásához korábban már önként és rendszeresen hozzájárult, de a gyermek korára és tanulmányainak elhúzódására figyelemmel további tartásdíj fizetésére már nem köteles.

Alapos vizsgálatra szorul a *megszakítás időtartama* is. Egy vonatkozó jogeset²⁷ szerint az érettségi megszerzését követően a tanulmányok több éves - indokolatlan - megszakítása miatt a gyermek már nem formálhat igényt a tartásra. Ha a gyermek a korábban választott hivatásában már elhelyezkedett és hosszabb idő alatt az akkori életkörülményeinek megfelelő életpályáján

---

²⁴ Ptk. 4:220.§ (2) bekezdése

²⁵ XXIX. Polgári Elvi Döntés

²⁶ BH2003. 416.

²⁷ EBH2004.1031.

keresőtevékenységet folytatott, már rendszerint nem várható el a szülőtől, hogy az esetlegesen több évi keresőtevékenység folytatását követően, fedezze a nagykorú gyermek újabb tanulmányainak költségeit és a gyermek részére az újabb tanulmányai folytatása idejére tartásdíjat fizessen.

Döntésében a Legfelsőbb Bíróság kifejtette, hogy nem teszi indokolttá a tanulmányok megszakítását és ezáltal nem alapozza meg a szülő tartásdíj fizetési kötelezettségét önmagában az, ha a nagykorú gyermek a középiskolai érettségit követő sikertelen főiskolai felvételi vizsga után huzamosabb időn át munkaviszony keretében folytatott rendszeres kereső tevékenység mellett középfokú szoftverüzemeltetői tanfolyamot végzett, annak befejezése után pedig az eredeti elképzelésétől eltérő képzési irányú főiskolai felvételre készült. A kérdéses esetben így a sikeres felvételt követő nappali tagozatos felsőfokú tanulmányait csak három évvel a középiskolai tanulmányainak befejezése után, a tőle különélő szülő hozzájárulásának hiányában kezdte meg, anélkül, hogy az ahhoz szükséges anyagi fedezet előteremtése érdekében az általa elért jövedelem egy részét megtakarította volna. A középfokú tanfolyami végzettség a 21 éves gyermek számára már megfelelő elhelyezkedési lehetőséget biztosított, ezért a társadalom általános erkölcsi felfogása szerint elvárható volt tőle az, hogy a továbbtanulását - a szülők anyagi áldozatvállalása nélkül - saját fokozott erőfeszítésével - levelező tagozaton, előtakarékoskodás mellett, vagy akár diákhitel igénybevétele útján - biztosítsa.

A tartási kötelezettség megállapítására a fentiek szerint csak kivételesen kerülhet sor, akkor ha az életpályától eltérő vagy magasabb képzettség megszerzését igénylő újabb életpálya *a gyermek összes körülményeire*, különösen egészségi állapotára *tekintettel* feltétlenül indokolt. Fontos szempont azonban ekkor is, hogy a gyermek tartása a kötelezett kereseti, jövedelmi viszonyai alapján a kötelezettől elvárható legyen.

II.3. A szülő tájékoztatása és az intézmény tájékoztatási kötelezettsége

A Ptk. a tartásdíjra jogosult továbbtanuló, nagykorú gyermekkel szemben speciális elvárást támaszt, amikor kimondja, hogy a továbbtanuló, nagykorú gyermek köteles a szülőjét továbbtanulási

szándékáról késedelem nélkül tájékoztatni.²⁸ Ennek az a legfőbb oka, hogy a szülő anyagilag is tudjon már előre számolni azzal a lehetőséggel, hogy gyermeke nagykorúvá válását követően, annak tanulmányaira tekintettel tartásdíj formájában továbbra is támogatást kell nyújtania. A tájékoztatás elmaradásához a Ptk. ugyan nem fűz jogkövetkezményt, de egy esetleges jogvita során a tájékoztatás elmulasztása a tartásdíjra jogosult terhére is értékelhető. Egyedi döntéseiben²⁹ már megállapította a Kúria, hogy - ugyan a tájékoztatás elmaradása a tartás megszüntetésének a jogalapját *önmagában nem alapozza meg* - de az érdemtelenység körében megfelelő *értékelése elmaradhatatlan*.

A tanulmányokról, azok folyamatoságáról, illetőleg megszűnéséről az intézmény is köteles a tartásdíj fizetésére köteles szülőt - *kérelmére* - tájékoztatni.³⁰ E kötelezettség jogszabályi rögzítése megkönnyíti a tartásra kötelezett szülő helyzetét, hiszen korábban nem egyszer a szülő - a működőképes családi kapcsolat hiányában - az általa a tartásdíj megszüntetése iránt indított perben szembesült azzal, hogy nagykorú gyermeke még további tanulmányait folytatja, és így tartásra való jogosultsága továbbra is fennáll, vagy éppen a per során derült ki az, hogy a gyermek már régóta nem lett volna jogosult a tartásra, de erről a tartásra kötelezett szülőt nem értesítette. A szülő e rendelkezés alapján maga kérhet tájékoztatást az oktatási intézménytől.

A szülő védelme érdekében a Ptk. rögzíti, hogy a továbbtanuló nagykorú gyermek *oktatását nyújtó intézmény* köteles a szülőt erre irányuló *kérelmére* arról tájékoztatni, hogy a gyermek végzi-e a tanulmányait vagy sem. A törvény feljogosítja a tanulmányokat biztosító intézményt arra, hogy a nagykorú gyermek *adatait* a tartásdíj fizetésére kötelezett szülő felé továbbítsa, és - kérelemre - tájékoztatást adjon a szülőnek a tanulmányok végzésének fennállásáról, avagy megszűnéséről. A törvény rendelkezései szerint azonban a tájékoztatás csak a tanulmányok fennállására, illetőleg megszűnésére vonatkozhat, holott a felsőoktatási rendszer arra is lehetőséget ad a továbbtanuló gyermeknek, hogy tanulmányait szüneteltesse. Ez a szüneteltetés pedig adott esetben minősülhet a tanulmányok indokolt vagy indokolatlan megszakításának is, amelynek vizsgálata elengedhetetlen a

---

²⁸ Ptk. 4:220.§ (1) bekezdése

²⁹ Kúria Pfv.21.435/2015/5. számú és részben a KÚRIA Pfv.22.016/2015/3.számú határozatai.

³⁰ Ptk. 4:222.§

tartásdíj fizetésére kötelezett szülő kötelezettségének további fennállása, vagy éppen megszűnése szempontjából.

Véleményem szerint a törvény ezen passzusai egyértelműen a tartásdíj fizetésére kötelezett szülő helyzetét igyekeznek segíteni, hiszen - ugyan csak erre irányuló kérelem esetén, de - az intézmény kötelességévé teszi, hogy tájékoztassa a tartásdíjat fizető szülőt arról, hogy a gyermek aktív félére bejelentkezett-e, vagy sem és fennáll-e még a hallgatói jogviszonya, avagy sem. A tájékoztatás nyújtásának *ki kellene terjednie arra is*, hogy a gyermek hogyan végzi tanulmányait, alkalmas-e azok folytatására és a tartásra kötelezett szülő meddig számolhat tartási kötelezettsége további fennállásával. A tájékoztatás ilyen kiterjesztett tartalma a tartásdíj fizetésére kötelezett szülő számára már elégséges tájékoztatásnak minősülhetne a gyermek tartásra való jogosultsága tekintetében, mivel lehetővé tenné annak megítélését is, hogy a gyermek a tanulmányi és vizsgakötelezettségének miként tesz eleget, alkalmas-e a tartási kötelezettséget megalapozó további tanulmányok folytatására, vagy sem.

III. A kizáró okok köre

A Ptk. 4:220. § (3) bekezdése azokat az eseteket sorolja fel, amikor az egyébként tartásra kötelezett szülőt annak ellenére nem terheli a továbbtanuló, nagykorú gyermek tartásának kötelezettsége, hogy a gyermek életpályára felkészítő, szükséges tanulmányokat folytat. Ezek szerint *a szülő nem köteles nagykorú, továbbtanuló gyermekét eltartani, ha*

- *a gyermek a tartásra érdemtelen, vagy*
- *tanulmányi és vizsgakötelezettségének rendszeresen, önhibájából nem tesz eleget, vagy*
- *ezáltal a szülő saját szükséges tartását vagy kiskorú gyermekének tartását veszélyeztetné.*

III.1. Az érdemtelenség és vizsgálata

A Ptk. szabályai szerint a továbbtanuló, nagykorú gyermek nem jogosult tartásra, amennyiben *a tartásra érdemtelen*. Az érdemtelenség meghatározásáért a rokontartás közös szabályaihoz kell visszanyúlnunk és vizsgálata során a bíróság az általános társadalmi megítélést tartja szem előtt. A kiskorú gyermek esetében kizárt az érdemtelenség vizsgálata, de a nagykorú gyermek a törvény értelmében lehet érdemtelen a tartásra.

A rokontartás közös szabályai között található a Ptk.4:194.§-a, amely a (2) bekezdésben az érdemtelenég fogalmát írja körül. A fogalom meghatározásánál az V. és a XXIX.PED-ben részletezettekre volt figyelemmel a jogalkotó, amely a házastárs, illetőleg a továbbtanuló, nagykorú gyermek vonatkozásában értelmezte az érdemtelenég kategóriáját. A továbbtanuló, nagykorú gyermek esetében a rokontartás közös szabályainál kifejtett érdemtelenégi okok, a nagykorú gyermekre vonatkozó speciális rendelkezések között megjelenő különleges érdemtelenégi okkal együttesen irányadóak.

A tartásra való jogosultság megállapítása szempontjából a Ptk. rögzíti, hogy a nagykorú gyermek csak akkor jogosult a tartásra, ha arra *nem érdemtelen*. Ebben a körben értékelhető a rokontartás közös szabályai között rögzített törvényi rendelkezés, amely szerint érdemtelen a tartásra az a nagykorú, aki a tartásra kötelezettel vagy vele együtt élő hozzátartozójával szemben olyan *súlyosan kifogásolható magatartást* tanúsít, vagy olyan életvitelt folytat, amely miatt *tartása a kötelezettől* - figyelemmel a jogosult és a kötelezett kapcsolatának jellegére és a kötelezett magatartására is - *nem várható el*.³¹

A törvényi rendelkezés értelmében tehát *olyan magatartás valósítja meg az érdemtelenéget*, amelyet a tartást igénylő személy, vagy a tartásra kötelezett személlyel vagy a tartásra kötelezett vele együtt élő hozzátartozójával szemben valósít meg. Ez a magatartást lehet konkrétan meghatározható súlyosan kifogásolható magatartás, vagy maga a tartásra jogosult életvitele. A törvény szerint meghatározott további feltétele az érdemtelenégnek, hogy ez a magatartás, illetve életvitel olyan súlyú legyen, hogy alapot adjon arra, hogy a tartás ne legyen a kötelezettől a társadalmi közfelfogás alapján elvárható. A Ptk. utal arra, hogy az érdemtelenég vizsgálatánál az egyedi eset körülményeire, *a jogosult és kötelezett kapcsolatára és a kötelezett magatartására is tekintettel kell lenni*.

A törvény ezen rendelkezései azt az erkölcsi felfogást erősítik, mely szerint egy nagykorú és belátási képességgel rendelkező gyermektől *már elvárható*, hogy a tartásra köteles szülőjével szemben *ne tanúsítson olyan jogilag vagy erkölcsileg felróható, elítélendő magatartást*, amely miatt a szülőktől

---

³¹ Ptk. 4:195.§

a tartás az általános társadalmi felfogás alapján már ne lenne elvárható. Ezen magatartások közé sorolható például az, ha a gyermek a tartásra köteles szülője sérelmére - nagykorúsága idején - bűncselekményt követ el, személyiségi jogában megsérti, vagy éppen az általános társadalmi felfogás szerinti egyéb erkölcsileg elítélendő magatartás tanúsít, vagy ilyen életmódot folytat.

A törvény kifejezetten kimondja, hogy az érdemtelenségre vezető magatartás nem csak tevőlegesen, hanem mulasztással is megvalósítható. Így a továbbtanuló, nagykorú gyermek akkor is érdemtelen a tartásra, ha *a tartásra kötelezettel kellő indok nélkül nem tart kapcsolatot*. A következetes ítélkezési gyakorlat szerint egy nagykorú gyermeknek már rendelkeznie kell olyan belátási képességgel, amelynek birtokában fel kell azt ismernie, hogy a róla nagykorúsága alatt is gondoskodó személyhez - a tartásra kötelezett szülőjéhez - *az anyagiakon túlmutató közeli kapcsolat* fűzi. Több bírósági határozat is elvi élel mondja ki, hogy a szülő és gyermeke között nem lehet a tartásdíj megfizetése az egyetlen összekötő elem. Az eljáró bíróság fontos feladata, hogy az adott ügyben - az érintett családi viszonyrendszerben - az érintettek magatartását az érdemtelenség szempontjából *egyedileg és megfelelően értékelje*.³²

A *"kellő indok"* nélküli kapcsolattartás hiányának értékelésénél ugyanakkor figyelembe kell venni a szülő magatartását is. Fontos annak vizsgálata, hogy a gyermek szülőjétől való távolságtartásának nem az - e az oka, hogy a tartásra kötelezett szülő *felróhatóan közrehatott* a kapcsolat megromlásában. A gyermek passzivitását így mindkét fél szempontjából és az események láncolatának feltérképezését követően kell értékelni.

Amennyiben a bizonyítási eljárás során arra derül fény, hogy a szülő-gyermek viszonyban a *szülő* az, aki a gyermek érdekeit elhanyagoló, vagy azokkal szemben álló magatartást tanúsított, és *így maga járult hozzá* ahhoz, hogy a felnövekvő gyermekben a megromlott viszonynak megfelelő ellenérzés, akár ellenséges beállítottság épüljön ki, ami végül a szülő felé tiszteletlen magatartásban is kifejeződhet, - tekintet nélkül arra, hogy az általános társadalmi megítélés szerint a szülővel szemben tanúsított ilyen magatartás kifogásolhatósága nem lehet kérdéses -, az a szülő, aki részes

---

³² EBH2007. 1609., BH2007. 411.

ennek kialakulásában, a tartásdíj - fizetés alóli kibújás érdekében nem hivatkozhat erre a gyermeki hozzáállásra, magatartásra.³³

Minden esetben *egyedileg és gondosan* kell vizsgálni, hogy mi vezetett a gyermek ezen társadalmilag elítélendő magatartásához, így az érdemtelenység megítélésénél a kapcsolat megromlásának egész folyamatát fel kell térképezni, ezen belül pedig a szülőnek a gyermekkel szemben elvárható magatartása is külön mérlegelésre szorul.³⁴

III.2. Az önhiba kérdése, avagy a tanulmányok végzésére való alkalmasság

A Ptk. kimondja, hogy a szülő nem köteles a tartásra szoruló, továbbtanuló nagykorú gyermeket eltartani, ha a gyermek tanulmányi és vizsgakötelezettségeinek *rendszeresen, önhibájából nem tesz eleget*.³⁵ A Ptk. rendelkezése szerint a nagykorú, továbbtanuló gyermeknél nem csak az szoruló alapos vizsgálatra, hogy a jogosult rászorult legyen a tartásra, hanem az is, hogy rászorultsága *önhibáján kívüli ok miatt* áll - e fenn, avagy sem.

Az önhiba vizsgálatánál a továbbtanuló, nagykorú gyermek esetében különös jelentősége van annak, hogy tanulmányait milyen eredménnyel folytatja, alkalmas-e egyáltalán azon tanulmányai folytatására, amelyek a tartásra kötelezett tartási kötelezettségét megalapozzák. Az „*alkalmasság*” kifejezést a Ptk. ugyan nem tartalmazza, de a továbbtanuló, nagykorú gyermekkel szemben támasztott alapvető elvárás körében rögzíti, hogy a tartásra jogosult gyermek tanulmányi és vizsgakötelezettségeinek *rendszeresen* köteles eleget tenni, mivel ezen kötelezettségei nem megfelelő teljesítése a tartásra kötelezett tartási kötelezettség alóli mentesülését eredményezheti.

A Ptk.-ban rögzített ezen feltétel a gyermekkel szemben támasztott észszerű elvárást, mivel a tanulmányi és vizsgakötelezettségei *önhibából eredő nem, vagy nem megfelelő teljesítése* esetén értelmetlen és méltánytalan lenne a szülőt tartásra kötelezni. A szülővel, mint tartásra kötelezettel szemben támasztott kötelezettség határozott időre is megállapítható, ami szintén azt a jogalkotói célt juttatja kifejezésre, hogy a továbbtanuló, nagykorú gyermek részére mindaddig - de csak addig

---

³³ Kúria Pfv.22.016/2015/3.határozat

³⁴ BH1995. 11/647. Forrás: Dr. Kőrös András (szerk.) A családjog kézikönyve II. kötet (HVG ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest - 2000 - 446. oldal)

³⁵ Ptk. 4:220.§ (3) bekezdés b) pontja)

- legyen biztosított a kötelezettől érkező tartásdíj, amíg az indokolt, és ugyanakkor sor kerülhessen a szülő méltányos érdekeinek a figyelembe vételére is akként, hogy a kötelezettséget a jogalkotó időben csak a gyermek együttműködésének idejére korlátozza. Vagyis abban az esetben, amennyiben a gyermeknek felróható, rossz tanulmányi eredmények miatti húzódnak el a tartásra jogosult gyermek tanulmányai, ezen önhibájából eredő esetleges iskolaváltások és évismétlések következményeit a gyermek nem háríthatja a tartásra köteles szülőre.

A kapcsolódó eseti döntésben³⁶ a felperes kérte az alperes gyermektartásdíj fizetési kötelezettségének megállapítását arra hivatkozással, hogy a felek közös gyermeke felsőfokú tanulmányokat folytat, melynek idejére a kötelezett tartási kötelezettsége fennáll. Az alperes a felperesi keresettel szemben arra hivatkozott, hogy a közös gyermekük tanulmányai a saját hibájából húzódtak el és a gyermek már a 25. életévét betöltötte, így az alperes az önkéntes támogatáson felül gyermektartásdíj fizetésére nem kötelezhető. Az irányadó tényállás szerint a gyermek évismétlések után szerzett a gimnázium levelező tagozatán érettségét, melyet követően felsőfokú tanulmányait is megkezdte, de onnan elbocsátották. Ezt követően kezdte meg újabb tanulmányait, melyre alapozta az alperes tartási kötelezettségének fennállását.

A bíróság az alperesnek a felperessel közös gyermekével szemben fennálló gyermektartásdíj - fizetési kötelezettségét döntésében megszüntette. A jogerős másodfokú döntés a felperes keresetét elutasította, majd a felülvizsgálati kérelem nyomán eljáró Legfelsőbb Bíróság kimondta, hogy a szükséges tanulmányok folytatása szempontjából a *tanulmányok folyamatos végzésének* van jelentősége. Az ügyben eljáró első és másodfokú bíróság is helyes álláspontra helyezkedett akkor, amikor a *folyamatosság hiányának tekintette a gyermek - önhibájából eredő - iskolaváltoztatásait, évismétléseit,* és ezt a gyermek terhére értékelve vette figyelembe úgy, hogy az alperes tartási kötelezettségét nem állapította meg. A Legfelsőbb Bíróság emellett arra is utalt, hogy a szülő tartási kötelezettsége nem állhat fenn korlátlan ideig, mivel annak - a gyermek képességeitől függetlenül is - határt szab a gyermek 25. életévének betöltése.

---

³⁶ BH2003.416.

III.3. A kötelezett tartási képességének vizsgálata

A tartásra kötelezett oldalán vizsgálandó fontos körülmény a *kötelezett tartási képessége*. A teljesítőképesség a rokontartás általános feltétele a kötelezett oldalán, amely olyan követelményként jelenik meg, mely a továbbtanuló, nagykorú gyermek esetében speciális vizsgálatot érdemel.

A Ptk. a rokontartás közös szabályai között kimondja, hogy ha e törvény eltérően nem rendelkezik, *nem köteles mást eltartani, aki ezáltal saját szükséges tartását vagy a tartás sorrendjében a jogosultat megelőző személy tartását veszélyeztethetné.*³⁷ A törvény a 4:196.§-ában határozza meg a tartásra kötelezettek körét és a tartási kötelezettség sorrendjét és a 4:202.§-a határozza meg a tartásra való jogosultság sorrendjét. Ezen rendelkezésekből kitűnik a kiskorú gyermek kivételes helyzete, hiszen első sorban szerepel a jogosultak között, megelőzve a továbbtanuló, nagykorú gyermeket.

A továbbtanuló, nagykorú gyermekre vonatkozó különös rendelkezések szerint *a szülő nem köteles a továbbtanuló, nagykorú gyermekét eltartani, ha ezáltal a saját szükséges tartását vagy kiskorú gyermekének tartását veszélyeztetné.*³⁸ A kiskorú gyermek a törvény szerint minden más jogosultat megelőzően jogosult a tartásra, de a továbbtanuló, nagykorú gyermekre irányadó speciális rendelkezések szerint a nagykorú gyermek tartását még a szülő saját szükséges megélhetésének biztosítása is megelőzi. A törvény így határozottan megjelöli a rokontartás közös szabályai köréből kiolvasható sorrendet: *a szülő nem köteles saját tartását és rászoruló kiskorú gyermekének tartását veszélyeztetni a továbbtanuló, nagykorú gyermek részére nyújtandó tartással.*

Ezen törvényi rendelkezés értelmezése érhető tetten egy eseti döntésben, amely szerint, *ha a szülő a továbbtanuló, nagykorú gyermekének nyújtandó tartással saját szükséges tartását veszélyeztethetné, nem tekinthető teljesítőképesnek.*³⁹ Az irányadó tényállás szerint a bíróság az alperest a gyermekei kiskorúsága idején szerény jövedelme terhére a felperes által igényelt és nem

---

³⁷ Ptk. 195.§ - A tartási képesség

³⁸ Ptk. 4:220.§ (3) bekezdése c) pont

³⁹ BH2011.40.

eltúlzott mértékű gyermektartásdíj fizetésére kötelezte. A gyermekek nagykorúvá válását követően azonban a gyermekek tartásának vizsgálatára már a korábban hatályos Csjt.⁴⁰ nagykorú gyermek tartására vonatkozó szigorúbb szabályai alapján kerülhetett sor. Ezen szigorúbb rendelkezések értelmében az egyik gyermek már nem volt jogosult a további tartásra, mivel a Munkaügyi Központ által szervezett tanfolyam végzése alatt az államtól megfelelő támogatásban részesült. A másik gyermek viszont nappali tagozatos felsőfokú tanulmányokat folytatott, melyek folytatására tekintettel a tartásra rászorult lett volna.

A bíróság jogerős döntése szerint azonban az 50%-os munkaképesség-csökkenésű alperestől nem várható el, hogy csekély összegű járadékából a továbbtanuló, nagykorú gyermeke felsőfokú tanulmányait támogassa, mivel ezzel a saját megélhetését is veszélyeztetné.⁴¹

III.4. A tartási kötelezettség időbeli korlátai

A Ptk. rendelkezései szerint a szülő tartási kötelezettsége nem tekinthető korlátlanoknak. A 4:220.§ (5) bekezdése szerint a szülő *a huszonötödik életévét betöltött, továbbtanuló gyermekének* tartására *csak rendkívül indokolt esetben* kötelezhető. A Ptk. ezen rendelkezése igazodik ahhoz a már korábban ismertetett, a tartásra jogosulttal szemben támasztott elváráshoz, amely követelményként fogalmazza meg a tanulmányok folyamatosságát és észszerű, illetőleg indokolt időn belül történő befejezését.⁴²

Ezen életkori felső határ törvénybe iktatása az általános társadalmi elvárásoknak is megfelel, mivel amennyiben a gyermek folyamatosan, és a törvényben rögzítettek szerint tanulmányi és vizsgakötelezettségének eleget téve végzi tanulmányait, úgy *ezen életkorig* az életpályára felkészítő tanulmányai befejezésére is sor kell, hogy kerüljön. Ha azonban tanulmányait - önhibájából - ezen életkor betöltéséig nem tudja befejezni, úgy a tartásra kötelezett szülőtől sem várható el, hogy a gyermek érdekében további terheket vállaljon.

---

⁴⁰ a házasságról, a családról és a gyámságról szóló 1952. évi IV. törvény

⁴¹ A teljesítőképesség vizsgálatát lásd még a BH2017.267.számú jogesetnél.

⁴² Ptk. 4:220.§ (1) és (2) bekezdései

A szülő tartási kötelezettsége azonban *rendkívül indokolt esetben* fennállhat ezen életkor betöltését követően is, mivel a jogosult oldalán önhibáján kívül bekövetkező élethelyzetek értékelésére is lehetőséget adott a jogalkotó. Ilyen önhibán kívüli, rendkívüli tartási kötelezettséget jelentő élethelyzet lehet például a jogosult hosszan tartó betegsége, vagy a tanulmányok befejezéséig hátralévő rövid idő, de ide sorolható például az az eset is, amikor a tartásra jogosító tanulmányai szokásostól későbbi megkezdésére valamely önhibán kívüli körülmény miatt kifejezetten indokolt volt.

A jelen kérdés kapcsán irányadó, korábban már részben ismertetett jogeset⁴³ szerint a tartásra rászoruló nagykorú gyermek szakmunkásvizsgáját követően érettségit is adó tanulmányok folytatását kezdte meg. Tanulmányai során évismételésre került sor, melyet követően tanulmányait egy rövid időre szüneteltette, mely időben kereső tevékenységet nem folytatott, majd ezt követően tanulmányait újrakezdte. Az esetben a tartásra kötelezett szülő felperesként kérte a gyermektartásdíj-fizetési kötelezettsége megszüntetését, a gyermek további tanulmányainak szükségtelenségére és a gyermek, tanulmányok végzésére való alkalmatlanságára hivatkozva.

A felülvizsgálati kérelem nyomán eljáró Legfelsőbb Bíróság kimondta, hogy a középfokú, érettségi bizonyítvány megszerzésére irányuló tanulmányok elvégzése a szükséges tanulmányok körébe tartozik, különös tekintettel arra, hogy ennek az iskolának a nappali tagozatát a gyermek még kiskorúsága idején kezdte meg. Az a tény, hogy a tartásra jogosult gyermek egyszer megbukott, ami tanulmányai szüneteltetését eredményezte, még nem jelentette a gyermeknek a tanulmányok végzésére való alkalmatlanságát, valamint nem tekinthető a folyamatos tanulmányok indokolatlan megszakításának sem.

A Legfelsőbb Bíróság ugyanakkor arra is rámutatott, hogy *a szülő tartási kötelezettsége sem korlátlan*, mivel a nagykorú, továbbtanuló gyermekkel szemben is jelentkeznek elvárások. Ilyen elvárás az is, hogy a tartásra rászoruló gyermek a tanulmányait eredményesen végezze és indokolt időn belül befejezze. Függetlenül attól, hogy a jelen esetben bekövetkezett évismételés a gyermek hanyagságának vagy pedig képességei hiányának tudható-e be, a szülő nem kötelezhető arra, hogy a

---

⁴³ EBH2000.317

tanulmányait eredménytelenül végző gyermekét anyagilag mindaddig támogassa, amíg a gyermek tanulmányai befejezését követően önálló munkát nem vállal. A gyermek *köteles tanulmányait észszerű időn belül* befejezni és ezen kötelezettségének nem teljesítése a tartási kötelezettség megszűnését eredményezheti.

A Legfelső Bíróság döntésében rámutatott, hogy bár a korábban hatályos és az eset eldöntésekor irányadó Csjt. rendelkezései nem tartalmazzak olyan szabályt, amely a tartásdíj-fizetési kötelezettség határozott időtartamra való meghatározását előírná, de erre vonatkozóan tiltó rendelkezés sem található a törvényben. Az adott esetben így - *az összes körülmény mérlegelése után a tartásdíj határozott időre szóló megállapítása* az a mód, amely a tartás célját a lehető legjobban kifejezésre juttathatja, mivel a továbbtanuló, nagykorú gyermek részére mindaddig biztosítja a tartást, amíg az indokolt és célszerű, de ugyanakkor lehetőséget ad a szülő méltányos érdekeinek figyelembevételére is akként, hogy a tartási kötelezettséget csak a gyermek együttműködése folytán szükséges, határozott időre korlátozza.

A Ptk. így nemcsak a huszonötödik év betöltését tekinti meghatározó jellegűnek, hanem követelményként fogalmazza meg a tanulmányok észszerű időn, illetve indokolt időn belül történő elvégzését, valamint a tanulmányok folyamatos végzését, ahogyan az a korábban már hivatkozott jogesetben a fentiekben már kifejtésre került és amely lehetővé teszi a tartásdíj-fizetési kötelezettség határozott időre történő megállapítását.⁴⁴

IV. A tartási kötelezettség megállapítása

IV.1. A tartási perek

A rokonsági körében fellépő és a tartás képében megjelenő támogatási kötelezettség az általános erkölcsi alapelvek és elvárások belátása mellett, többnyire önkéntes teljesítéssel valósul meg. A családi viszonyok felbomlása, a szülő-gyermek kapcsolatban fellépő zavarok azonban oda vezethetnek, hogy a jogosult a tartási kötelezettség érvényesítése érdekében pert indíthat. A *Polgári Perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény*⁴⁵ a XXXVII. fejezetében szabályozza a kiskorú

---

⁴⁴ BH2011.338.

⁴⁵ a továbbiakban: a Pp.

gyermek tartása iránt indított per szabályait, amely rendelkezések a Pp. 489.§-ának (2) bekezdése értelmében arra a tartásra jogosult nagykorú gyermekre is vonatkoznak, aki a huszadik életévének betöltéséig középiskolai tanulmányait folytatja.

A továbbtanuló, nagykorú gyermeket megillető tartással és annak érvényesítésével kapcsolatos szabályokat a Ptk. 4:208.§-a tartalmazza és meghatározza az igényérvényesítés határidejét is, amikor kimondja, hogy tartási követelést hat hónapnál régebbi időre bírósági úton akkor lehet visszamenőlegesen érvényesíteni, ha a jogosult a követelés érvényesítésével alapos ok miatt késlekedett. Három évnél régebbi időre tartási követelést viszont egyáltalán nem lehet bírósági úton érvényesíteni.⁴⁶

IV.2. A tartásdíj mértéke és megállapításának, illetőleg módosításának szempontjai

A tartás mértékének és módjának megállapítása terén a rokontartás közös szabályai irányadóak, azaz elsősorban a jogosult és a kötelezett megállapodása az irányadó, megállapodás hiányában pedig a bíróság határoz döntésében a tartás mértékéről és módjáról.⁴⁷

A tartásdíj mértékének megállapításánál a rokontartás közös szabályaiban rögzítetteken felül a továbbtanuló, nagykorú gyermek indokolt szükségleteit, saját jövedelmét, vagyoni helyzete mellett azonban - többletelemként - a tanulmányai folytatásához jogszabály által biztosított kedvezményeket és a szülők teherbíró képességét is figyelembe kell venni.⁴⁸ Ez a gyakorlatban azt jelenti, hogy amennyiben a továbbtanuló, nagykorú gyermek ösztöndíjban részesül vagy tanulmányi szerződés folytán a jövőbeli munkáltatójától rendszeres juttatást kap vagy diákhitel vesz igénybe, mindez hozzájárul megélhetésének biztosításához és csökkenti az egyebekben tartásra kötelezett szülő terheit. Emellett számításba kell venni mindazt a támogatást is, amelyet az állam, illetőleg a társadalom nyújt, ösztöndíj, szociális segély, tandíjkedvezmény, a kollégiumi elhelyezés, az étkezés terén nyújtott kedvezmény tekintetében. Az állam által nyújtott támogatás azonban minden esetben csak kiegészítő jellegű lehet és nem helyettesítheti a családi, rokoni gondoskodást.

---

⁴⁶ Ptk. 4:208.§ (3) bekezdése

⁴⁷ Ptk. 4:204.§

⁴⁸ Ptk. 4:221.§

A tartást a kötelezett - ha a törvény eltérően nem rendelkezik - *elsősorban pénzben* szolgáltatja, viszont bármelyik fél kérelmére a bíróság a tartás szolgáltatásának *más módját* is elrendelheti, ha az a felek körülményeire tekintettel indokolt és az ellen a másik fél nem tiltakozik.⁴⁹ A Ptk.4:206. § (3) bekezdése értelmében a tartásdíj *alimentációs jellegű szolgáltatás*, azaz azt időszakonként előre kell megfizetni. Az időszak kérdésében is a felek megállapodása, vagy a bíróság döntése az irányadó.

Amennyiben a tartás meghatározásának alapjául szolgáló körülményekben olyan változás következett be, hogy *a tartás változatlan teljesítése* valamelyik fél lényeges jogi érdekét sérti, a tartás mértékének vagy szolgáltatása módjának a megváltoztatását bármelyik fél kérheti a bíróságtól.⁵⁰ Speciális szabályként jelenik meg viszont az a törvényi rendelkezés, mely értelmében nem kérheti a megállapodáson alapuló tartás megváltoztatását az a fél, *akinek a körülmények megváltozásának lehetőségével* a megállapodás időpontjában *számolnia kellett*, vagy akinek a körülmények megváltozása felróható.

IV.3. Az állami támogatások figyelembevétele és a tartásdíj megelőlegezése

A Ptk. két helyen is utal a gyermektartásdíj összegének meghatározásánál az állami támogatásokra. A Ptk.4:218.§ (2) bekezdése e) pontja szerint *a kiskorú gyermeket megillető gyermektartásdíj meghatározása során* figyelembe kell venni a gyermeknek és rá tekintettel az őt nevelő szülőnek juttatott gyermekvédelmi, családtámogatási, társadalombiztosítási és szociális ellátásokat.⁵¹ A *továbbtanuló, nagykorú gyermek* esetén pedig a 4:221.§ rendelkezik arról, hogy a tartásdíj mértékének meghatározásánál a továbbtanuló, nagykorú gyermek indokolt szükségleteit, saját jövedelmét, vagyoni helyzetét, a tanulmányai folytatásához jogszabály által biztosított kedvezményeket, támogatásokat és a szülők teherbíró képességét kell figyelembe venni. A bírói gyakorlat szerint *indokolt lehet* ebben a körben a tartási kötelezettség mértékének megállapítása során *értékelni* a gyermek által felvett diákhitel összegét, az ösztöndíj mértékét, a tanulmányok mellett folytatott munkából elért jövedelmet.⁵² Általánosságban elmondható, hogy a továbbtanuló,

---

⁴⁹ Ptk. 4:206.§

⁵⁰ Ptk. 4:210.§

⁵¹ BH2017.368

⁵² Kúria Pfv.II.21.012/2014.

nagykorú gyermeknél a támogatások *legfeljebb a tartásdíjat csökkentő tényezőként* kerülhetnek az értékelés körébe.

A tartásdíj határozott összegben való meghatározása mellett a törvény felhatalmazza a bíróságot, hogy a tartásdíj automatikus emelkedéséről rendelkezék. Ezek értelmében a bíróság ítéletében úgy rendelkezhet, hogy a tartásdíj évente, a következő év január 1.napjától a Központi Statisztikai Hivatal által közzétett éves fogyasztói árindex növekedésének mértékével - külön intézkedés nélkül módosuljon.⁵³

A kiskorú gyermekek esetében, ha a végrehajtás eredménytelenül zárul, *a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény* (a továbbiakban: a Gyvtv.) lehetőséget biztosít arra, hogy a gyámhatóság a törvény 22.§-ában foglalt feltételek fennállása esetén a gyermektartásdíj megelőlegezéséről döntsön. A nagykorú gyermekek vonatkozásában a törvény a 22.§ (7) bekezdésében rögzíti, hogy a törvényi feltételek fennállása esetén *a gyermektartásdíj megelőlegezése a gyermek nagykorúvá válása után* is megállapítható, illetve a már megállapított gyermektartásdíj tovább folyósítható addig az időpontig, ameddig a középfokú nappali oktatás munkarendje szerinti tanulmányokat folytat, de *legfeljebb huszadik évének betöltéséig*. A gyámhatóság a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő határozatát azonnal végrehajthatóvá nyilváníthatja.⁵⁴

A felsőfokú tanulmányokra nézve a Gyvtv. kimondja, hogy a gyermektartásdíj megelőlegezését *a gyámhatóság megszünteti, ha a gyermek nagykorúvá vált*, és nappali oktatás munkarendje szerint *tanulmányokat nem folytat*.⁵⁵

IV.4. A tartás időtartama és a tartási kötelezettség megszűnése

A tartási kötelezettség időtartama tekintetében a Ptk. 4:209.§ (1) bekezdése kimondja, hogy a tartás, ha azt a bíróság rendeli el, a tartási kötelezettség határozatlan idejű. A szakasz (2)

---

⁵³ Ptk. 4:207.§

⁵⁴ Gyvtv. 23.§ (3) bekezdése

⁵⁵ Gyvtv. 24.§ (5) bekezdés b) pontja

bekezdése viszont úgy rendelkezik, hogy a tartás határozott időre, illetőleg meghatározott feltétel bekövetkeztéig is elrendelhető, ha feltehető, hogy a jogosult rászorultsága meghatározott idő elteltével, vagy a feltétel bekövetkeztével megszűnik. A *határozott időre szóló tartás lehetősége* a továbbtanuló, nagykorú gyermek esetén pontosan meghatározható, és a szükséges tanulmányok folytatása idejének, illetőleg a gyermek huszonötödik életéve betöltésével megfeleltethető. A Legfelsőbb Bíróság a már korábban hivatkozott *BH.2011.338.*szám alatt közzétett eseti döntésében megállapította, hogy a továbbtanuló, nagykorú gyermektől elvárható a felsőfokú tanulmányok lehető legrövidebb időn belüli befejezése, ezért a bíróság a tartásdíjat a *tanulmányok befejezéséhez szükséges meghatározott időtartamra* is megállapíthatja. A Ptk. 220.§ (5) bekezdése szerint pedig *a huszonötödik évét betöltött* továbbtanuló, nagykorú gyermekének tartására a szülő csak rendkívül indokolt esetben kötelezhető.

A tartási kötelezettség időtartama a *továbbtanuló nagykorú, de középiskolai tanulmányokat folytató* gyermek esetében ettől eltérően jelenik meg. A Ptk. 4:214.§-a szerint ebben az esetben a tartásra a kiskorú gyermek tartására irányadó szabályokat azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy a gyermek rászorultságának vételeme a gyermek nagykorúságának betöltése után is - *legfeljebb a huszadik életévének betöltéséig* - érvényesül, ha a gyermek középfokú iskolai tanulmányokat folytat.

A tartási kötelezettség megszűnése tekintetében a rokontartás közös rendelkezései szerint a tartáshoz való jog a jogosult, a tartáshoz való kötelezettség pedig a kötelezett halálával megszűnik, hiszen *mindkét oldalon személyhez kötött jogról, illetve kötelezettségről* beszélhetünk. A kötelezett halálával kapcsolatban kimondja a törvény, hogy a kötelezett haláláig esedékessé vált, de meg nem fizetett tartásért kell az örökösöknek helytállniuk.⁵⁶ Ha pedig a tartás határozott idejű, illetve a tartási kötelezettség meghatározott feltétel bekövetkeztéig áll fenn, a tartási kötelezettség az idő elteltével, illetve a feltétel bekövetkeztével is megszűnik.

---

⁵⁶ Ptk. 4:212.§ (1)- (2) bekezdései

V. A végrehajtás egyes kérdései

A tartási kötelezettség teljesítése a társadalom általános erkölcsi felfogása és elvárásai szerint funkcionáló szülő - gyermek kapcsolatban nem igényli a bíróság közreműködését. A családszerkezet hagyományos kereteinek mind nagyobb számban előforduló felbomlása miatt a bíróságra érkező végrehajtási kérelmek között a legnagyobb számban a gyermektartásdíj behajtása iránti kérelmek jelennek meg. A bíróság ítéletében, vagy végrehajtható határozatában foglalt tartásdíj - fizetési kötelezettségének a kötelezett önként is eleget tehet, de az esetek jelentős hányadában a felek között az addigra már elmérgesedett kapcsolat miatt önkéntes teljesítésre nem kerül sor. A kötelezett önkéntes teljesítésének hiányában a tartásra jogosult a gyermektartásdíj végrehajtását kezdeményezheti.

V.1. Belföldi végrehajtási szabályok

A végrehajtással kapcsolatos alapvető szabályokat a bíróság végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény (a továbbiakban: a Vht.) tartalmazza. Amennyiben a kérelem kapcsán a magyar bíróság joghatósága megállapítható, úgy a Vht. 10.§-ában meghatározott végrehajtható okirat kiállításával kell elrendelni a tartási kötelezettség végrehajtását. Ezen végrehajtható okiratok kiállítására akkor kerülhet sor, ha a végrehajtandó határozat kötelezést (marasztalást) tartalmaz; jogerős, végleges vagy előzetesen végrehajtható, valamint az ügyészség, illetve a nyomozó hatóság határozata további jogorvoslattal nem támadható és a teljesítési határidő letelt.⁵⁷

V.1.1. Az érvényesíthetőség kérdése

A végrehajtható okirat kiállításánál fontos megemlítenünk a Ptk. Csjk. 4:208.§-át amely szerint a tartási követelés visszamenőlegesen hat hónapra érvényesíthető. A Vht. 14. §-a azonban ezen szabály alól kivételt enged, amikor kimondja, hogy a tartásdíj, szüléssel járó költség és tartásra irányuló járadékszerű szolgáltatás (a továbbiakban: tartásdíj) behajtására elrendelt végrehajtás esetén a végrehajtható okiratot a lejárt, hat hónapnál régebbi tartásdíjrészletekre nézve akkor lehet kiállítani, ha a végrehajtást kérő valószínűsítette, hogy a tartásdíjhátralék az adós

---

⁵⁷ Vht. 13.§

rosszhiszemű magatartására vezethető vissza, vagy annak érvényesítését alapos okból mulasztotta el. A következetes bírói gyakorlat az adós önkéntes fizetésének elmulasztását önmagában nem tekinti rosszhiszemű magatartásnak, így ezen törvényi passzus akkor teremt csak lehetőséget a hat hónapnál régebbi tartásdíjrészletekre vonatkozó végrehajtási kérelem előterjesztésére, ha *a tartásra jogosult alapos okkal*, a törvényben meghatározott *hat hónapos határidő eltelte után indítja csak meg* a végrehajtási eljárást. Amennyiben ilyen alapos ok a jogosult oldalán nem áll fenn, úgy a hat hónapon belül végrehajtási kérelem előterjesztésének elmulasztása a tartásra kötelezett terhére nem értékelhető.

Amennyiben valamely oknál fogva a bíróság mégis elrendelte hat hónapnál régebbi tartásdíj-részlet végrehajtását, úgy a kötelezett - adós élhet a Vht. 55.§-a által biztosított lehetőséggel, azaz a végrehajtás megszüntetése, illetőleg korlátozása iránt kérelmet terjeszthet elő. Kérelmének a nemperes eljárás szabályai szerinti, bíróság általi - esetleges - jogerős elutasítását követően a Pp. 529.§-a szerint peres eljárást kezdeményezhet a végrehajtás megszüntetése, illetőleg korlátozása iránt.

Speciális rendelkezés jelenik meg a Vht. 17.§-ában, mivel ez a törvényi szakasz lehetőséget ad arra, hogy a végrehajtási lap kiállítására a jövőben lejáró tartásdíjrészletekre nézve is sor kerülhessen. Ebben az esetben *csak a végrehajtási eljárás befejezéséig lejárt tartásdíjrészleteknek* megfelelő összeget lehet behajtani és a végrehajtást kérőnek kifizetni.

A Vht. arról az esetről is rendelkezik, amikor a kötelezett egy meghatározott összeg fizetésére vállalt kötelezettséget. Az egy összegben előre vállalt tartásdíj behajtása esetén ugyanis a végrehajtási lapon - naptári nap szerinti megjelöléssel - meg kell határozni azt is, hogy pontosan *mely időszakra történt kötelezettségvállalás* alapján fizetendő tartásdíj végrehajtására kerül sor.⁵⁸

A Vht. a kielégítési sorrend kapcsán is tartalmaz szabályokat. A Vht. 165.§-a *a kielégítési sorrendet* határozza meg abban az esetben, amikor a végrehajtás során befolyt összeg nem fedezi valamennyi

---

⁵⁸ Vht. 17.§ (2) bekezdés

követelést. A követelések jogcímét alapul véve a gyermektartásdíjat helyezi a kielégítendő követelések sorában az első helyre. A szakasz (2) bekezdése pedig az egy összegben előre vállalt tartásdíj behajtásával kapcsolatosan leszögezi, hogy a tartásdíjnak a Vht. 171.§-a alapján elkészítendő felosztási terve elkészítéséig tartó időszakra eső, időarányosan kiszámított hányada a Vht. 165.§ (1) bekezdés a) vagy b) pontja szerint elégtendő ki, a tartásdíj ezt meghaladó része pedig az egyéb követelések között elégíthető ki.

A Vht. a tartásdíj behajtásával kapcsolatos végrehajtási módok tekintetében *két speciális jogintézményt* jelöl meg: a közvetlen bírósági letiltás és a közvetlen bírósági felhívás lehetőségét. Mindkét végrehajtási mód a tartási követelés behajtásának gyorsaságát tartja szem előtt. Tekintettel arra, hogy a tartásra jogosult életfeltételeinek, megélhetésének biztosítása érdekében került sor a tartásra kötelezett tartásdíj-fizetési kötelezettségének előírására, így a jogosult tartásdíjhoz juttatása nem tűr halasztást és az eljárás gyorsaságának elsődleges indoka.

V.1.2. Közvetlen bírósági letiltás

A törvényben meghatározott feltételek teljesülése esetén a végrehajtási lap kiállítására jogosult bíróság - *végrehajtási lap vagy végrehajtási záradék kiállítása helyett - közvetlenül letiltó végzést* hoz, ha kizárólag az adós munkabéréből kell behajtani a követelést. A *közvetlen bírósági letiltás* esetében a bíróság közvetlenül az adós munkáltatója felé bocsátja ki a letiltó végzést, és a munkáltató közvetlenül a jogosultnak fizeti ki az adós tartozását. Ez a jogintézmény lehetőséget ad a végrehajtást kérő számára követelése gyors és közvetlen végrehajtására. A közvetlen bírósági letiltás kibocsátására sor kerülhet végrehajtási lap⁵⁹, illetve végrehajtási záradék⁶⁰ kiállítása helyett.

Mivel a törvény értelmében a közvetlen bírósági letiltás kibocsátására a Vht. 24.§-ában meghatározott esetben *végrehajtási lap kibocsátása helyett* van lehetőség, így a bíróságnak a közvetlen bírósági letiltás kibocsátását megelőzően vizsgálnia kell, hogy a végrehajtás

---

⁵⁹ Vht.24.§

⁶⁰ Vht. 25.§

elrendelésének általános és speciális feltételei, illetőleg a Vht. 29-30.§§-aiban foglalt jogszabályi feltételek fennállnak-e, avagy sem.

A közvetlen bírósági letiltó végzés meghozatalára a Vht. 26.§-a alapján *kérelemre* van lehetőség. A letiltó végzést az a bíróság hozza meg, amely a végrehajtási lap kiállítására is jogosult. A bíróság végzésében pontosan meghatározza a jogosultnak kifizetendő összeget, a főkövetelést, a kamatokat, az esetlegesen megfizetendő egyéb járulékos költségeket, az államnak megfizetendő illetéket, költségeket.

A bíróság a letiltó végzést a feleknek és a munkáltatónak kézbesíti, de a letiltásra az esetlegesen előterjesztett fellebbezésnek nincs halasztó hatálya. A végzés a teljesítésre vonatkozó felhívást is tartalmaz, elrendeli a teljesítés módját, megadja a szükséges információkat, a jogosult nevét, számlaszámát, egyéb szükséges adatokat. Amennyiben az adós a letiltás kibocsátásakor már nem áll a munkáltatóval munkaviszonyban, a munkáltatónak is az az érdeke, hogy ezt a letiltást kibocsátó bíróságnak haladéktalanul bejelentse és tájékoztassa a bíróságot arról, hogy a letiltást tudja-e fogantatosítani, avagy sem.

A végrehajtási záradék kiállítása helyett kibocsátott letiltó végzésre pár ponton eltérő szabályokat határoz meg a Vht. A Vht. 25.§ (2) bekezdése szerint a letiltó végzésben a bíróság az adós munkáltatóját arra hívja fel, hogy az adós munkabéréből a végzésben feltüntetett összeget vonja le, és - ha a végzés kézbesítésétől számított 45 napon belül a bíróságtól nem kap értesítést - a levont és visszatartott összeget *fizesse ki* a végrehajtást kérőnek. A bíróság a letiltó végzést a munkáltatónak és a feleknek kézbesítetteti és az esetlegesen előterjesztett fellebbezésről a munkáltatót haladéktalanul értesítve felhívja, hogy a levonást folytassa, de a levont összeget újabb értesítésig ne fizesse ki a végrehajtást kérőnek.

A letiltó végzés meghozatalának ebben az esetben is feltétele, hogy az egyébként kiállítandó végrehajtási záradék kiállításának feltételei fennálljanak, valamint az, hogy a követelést az adós munkabéréből kell behajtani. A végzés kibocsátásának feltételei e körben megegyeznek a végrehajtási lap helyett kibocsátott letiltó végzéssel.

Lényeges különbséget figyelhetünk azonban meg a Vht. 25.§ (2) bekezdésében. Amíg a végrehajtási lap helyett hozott letiltó végzés esetében *a munkáltatónak azonnal* - a végzés jogerőre emelkedésének bevárása nélkül - *ki kell fizetnie* a jogosultnak a letiltott összeget, addig *a végrehajtási záradék helyett hozott letiltó végzés kézbesítése után* a munkáltató az adós munkabéréből a végzésben feltüntetett összeget először levonja, majd *a levont és visszatartott összeget csak akkor fizeti ki a végrehajtást kérőnek*, ha a végzés kézbesítésétől számított *45 napon belül a bíróságtól nem kap értesítést*.

Az eltérés indoka a végrehajtási lap és a végrehajtási záradék eltérő jogi természetében rejlik. *Végrehajtási lap kiállítására* akkor kerülhet sor, ha rendelkezésre áll egy, a követelés jogszerűségét már elbíráló jogerős ítélet, amelynek a végrehajtásáról a bíróság végrehajtási lap kiállítása helyett közvetlen bírósági letiltást hoz. *Végrehajtási záradék esetében* azonban *egy még el nem bírált követelésről* beszélhetünk, amelynek jogszerűségét az adós még vitathatja. Emiatt a munkáltatónak az esetlegesen előterjesztett fellebbezés nyomán a levonást - az összeg végrehajtást kérőnek való kifizetése nélkül - továbbra is folytatnia kell, és meg kell várnia, hogy milyen határozat születik a jogorvoslati kérelem nyomán.⁶¹

Amennyiben a másodfokú bíróság helybenhagyja az elsőfokú bíróság letiltó végzését, úgy az elsőfokú bíróság felhívja a munkáltatót a levont és visszatartott összeg végrehajtást kérő részére való kifizetésére. Ha a másodfokú bíróság megváltoztatta a végzést, úgy a másodfokú bíróság a letiltást határozatában mondja ki és azt három napon belül megküldi a munkáltatónak. A munkáltató ezt követően köteles az elsőfokú bíróság előzőek szerinti felhívása, illetőleg a másodfokú bíróság határozatának kézhezvételét követően az adós munkabéréből levont összeget haladéktalanul kifizetni a végrehajtást kérőnek és köteles a végrehajtást a továbbiakban is fogatosítani.^{62,63}

---

⁶¹ Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló törvényhez (elektronikus elérés a Complex Jogtáron keresztül) - utolsó hozzáférés dátuma: 2019. szeptember 11.

⁶² Vht. 25.§ (4)-(6) bekezdései

⁶³ A munkáltató felelőségének terjedelmével kapcsolatosan szeretnék utalni a Vht. 79.§-ára és a BH.1998.597.számú jogesetben foglaltakra.

A Vht. a továbbiakban azt is meghatározza, hogy melyek a közvetlen letiltás kötelező, illetőleg fakultatív esetei. *A kötelező esetek körében a bíróság mérlegelési lehetőséggel nem rendelkezik, a feltételek teljesülése esetén a letiltást ki kell bocsátania. Kizárólag közvetlen letiltással kell behajtani a követelést akkor, ha a végrehajtást kérő ezt kívánta, illetőleg akkor, ha a végrehajtás tartásdíj vagy más, részletekben fizetendő összeg iránt folyik, és a munkabér végrehajtás alá vonható része az esedékes összeget fedezi.*

A fenti feltételeknek azonban nem kell együttesen fennállniuk, hanem két külön esetet jelölnek. A törvény értelmében tehát *tartásdíj esetében kizárólag* letiltó végzéssel kell elrendelni a végrehajtást, és pedig akkor is, ha ezt a végrehajtást kérő nem kérte. Ugyanez megfordítva is igaz, azaz *a végrehajtást kérő akkor is kérheti* letiltó végzés kibocsátását, amennyiben nem tartásdíj, vagy más, részletekben fizetendő összeg iránt folyik a végrehajtás.

A közvetlen letiltás kibocsátásának a törvény fakultatív lehetőségeit is rögzíti. Így *elsősorban közvetlen letiltással kell behajtani a követelést, ha*

a) a végrehajtást kérő járulék nélkül számított követelése (főkövetelés) a társadalombiztosítási jogszabály szerint a munkaviszony alapján megállapított saját jogú öregségi nyugdíj (a továbbiakban: öregségi nyugdíj) legalacsonyabb összegét nem haladja meg, vagy

*b) a bíróság a 7. §-ban foglaltakra tekintettel a közvetlen letiltást tartja indokoltnak.*⁶⁴

Ezen törvényi rendelkezések értelmében *elsősorban akkor kerülhet sor* közvetlen letiltás kibocsátására, ha a végrehajtást kérő követelése csekély mértékű, illetőleg akkor is, ha a bíróság az arányosság és fokozatosság alapelveit szem előtt tartva ezt tartja adott esetben célszerűnek, illetőleg hatékonynak. Ez a jogintézmény is a végrehajtást kérő érdekeit szolgálja, mivel végrehajtási költségek nélkül, gyorsan juthat hozzá a követeléséhez.

---

⁶⁴ Vht. 27.§

V.1.3. Közvetlen bírósági felhívás

A közvetlen bírósági felhívás szabályait a Vht. 28. §-a tartalmazza, mely szerint *bíróság az olyan határozatában, amellyel a munkabérben részesülő személyt tartásdíj fizetésére kötelezte, a munkáltatót egyúttal közvetlenül felhívja arra, hogy a határozatban megállapított összeget vonja le, és fizesse ki a jogosultnak. A bíróság a tartásdíj fizetésére kötelező határozat rendelkező részét a határozat meghozatalától számított 3 napon belül megküldi a munkáltatónak.*⁶⁵

A törvény rendelkezései szerint *közvetlen bírósági felhívásnak a jogosult kérelme alapján van helye, mely kérelem előterjesztésének lehetőségéről a bíróság a jogosultat köteles tájékoztatni. A közvetlen bírósági felhívás kibocsátása ugyanis a jogosult rendelkezési jogából ered, a bíróság - a közvetlen letiltó végzéssel szemben - hivatalból azt nem alkalmazhatja. A bíróságnak ugyanakkor az általános tájékoztatási kötelezettségen⁶⁶ túlmenően a közvetlen bírósági felhívás kibocsátásának lehetőségéről a jogi képviselővel eljáró felet is tájékoztatnia kell. A tájékoztatás megadására a bíróságot a Vht. kötelezi⁶⁷, mivel a bíróság ezen tájékoztatási kötelezettsége a végrehajtás speciális formájának igénybevételére terjed ki.*

A közvetlen bírósági felhívást az elsőfokú bíróság bocsátja ki és ezzel azonnal el is rendeli a végrehajtást. A perben hozott ügydöntő határozat részeként kerül megállapításra a kötelezett tartásdíj - fizetési kötelezettsége. A tartásdíjról tehát a bíróság nem külön, hanem *az eljárást lezáró határozatában dönt*, így a felhívás nem külön határozatba foglalva jelenik meg, hanem a határozat részeként, ami azt is eredményezi, hogy a jogosult részéről semmiféle további külön végrehajtási cselekményre nincs szükség. A végrehajtás elrendelése ilyenkor illeték-, költség- és díjmentes. Ez a határozat maga a jogvitát lezáró határozat, de a felek egyezségét jóváhagyó bírói határozatban is elrendelhető a tartásdíj azonnali végrehajtása a közvetlen bírósági felhívással. A bíróság ítéletének, illetőleg a jóváhagyott egyezségnek e része a Pp. 362. § (1) bekezdés a) pontja alapján előzetesen végrehajtható. Ez az oka annak, hogy a bíróság jogvitát eldöntő határozata alapján - függetlenül a jogorvoslattól - a tartásdíj behajtásra kerül.

---

⁶⁵ Vht. 28. § (1)-(2) bekezdései

⁶⁶ Pp. 111. §

⁶⁷ Vht. 28. § (4) bekezdése

A közvetlen bírósági felhívás tehát a tartásdíj-követelések gyors behajtását teszi lehetővé. A gyorsaság indoka a tartáshoz fűződő méltányosság, mivel a tartásdíj a tartásra jogosult életfeltételeinek biztosítására szolgál, így a jogosult oldalán mindenféle késedelem hátrányos helyzetet eredményezhet.

A végrehajtás foganatosítása ebben az esetben a munkáltató feladata. A bíróság határozatában felhívja a munkáltatót arra, hogy a határozatban megállapított összeget a kötelezett - adós munkabéréből vonja le és fizesse ki a jogosultnak. A bíróság részéről elegendő a munkáltató felé csak a határozat rendelkező részét megküldeni, erre azonban a törvényben megszabott rendkívül rövid határidő áll csak rendelkezésre. A bíróságnak *három napon* - és nem munkanapon - *belül* kell felhívnia a munkáltatót a határozatban foglaltak teljesítésére.

A közvetlen bírósági felhívás rendelkezése alapján kell a munkáltatónak eljárnia, és eljárása során figyelembe kell vennie a Vht. előírásait, különös tekintettel a Vht. 61.-ára, amely a munkabéréből történő levonásra irányadó közös szabályokat tartalmazza. Ezen szakasz szerint a végrehajtás során a *munkabéréből történő levonásnál azt az összeget* kell alapul venni, amely a munkabért terhelő, abból a külön jogszabály szerint levonással teljesítendő adónak (adóelőlegnek), egészségbiztosítási és nyugdíjjáruléknak, magánnyugdíj-pénztári tagdíjnak, továbbá egyéb járuléknak a levonása után fennmarad. Az ezek alapján csökkentett összegből - az e törvényben foglalt részletes szabályok szerint - általában legfeljebb 33%-ot, kivételesen legfeljebb 50%-ot lehet levonni.

V.1.4. A letiltás és a felhívás egyéb szabályai

A törvény a felhívásra és a letiltásra közös szabályokat is rögzít, melyek szerint *nincs helye közvetlen letiltásnak és felhívásnak, ha a bíróság a követelésre vonatkozóan más végrehajtható okiratot állított ki.*⁶⁸ A törvényi szabály mögött a kettős végrehajtás elkerülésének indoka húzódik meg, mivel a végrehajtási eszközök többszörös alkalmazása ellentmond a végrehajtási jog alkotmányossági követelményeinek. Ezen esetben a kötelezett - adós jogorvoslati jogával élve

---

⁶⁸ Vht. 29.§

akadályozhatja meg a kettős végrehajtást, illetve a jogosult - végrehajtást kérő egyoldalú nyilatkozata alapján a végrehajtási eljárást meg kell szüntetni.

Speciális esetként említi a Vht. Kommentár azt az esetet, amikor az elsőfokú bíróság a tartásdíjra kötelező ítélete alapján végrehajtási lapot állított ki, és a tartásdíj összegét a másodfokú bíróság felemeli. Ebben az esetben a két bírói határozatba foglalt tartásdíj különbözetére már nem lehet közvetlen bírósági felhívást kibocsátani, a különbség végrehajtási lap kiállításával hajtható be.⁶⁹

Mind a közvetlen letiltás, mind a közvetlen felhívás a végrehajtási lappal, illetőleg a végrehajtási záradékkal ellátott okirattal esik egy tekintet alá. Ahol a Vht. a végrehajtás foganatosításával kapcsolatosan a végrehajtót említi, ott helyette a közvetlen letiltást, illetőleg felhívást kibocsátó bíróságot kell érteni. Ennek megfelelően, ha az ügyben a közvetlen letiltást, felhívást követően további intézkedés szükséges, ez az ügyben első fokon eljáró bíróság hatáskörébe tartozik.⁷⁰ A törvény szabályai szerint tehát, a bíróság a végrehajtás foganatosítása során megteheti mindazokat a végrehajtási cselekményeket, melyekre a törvény a végrehajtót felhatalmazza és rendelkezik mindazokkal a jogokkal, amelyekkel a törvény a végrehajtót felruházta.

Amennyiben a jogosult bejelentése szerint sem a közvetlen letiltás, sem a közvetlen felhívás nem vezetett eredményre, úgy a jogosultnak lehetősége van az adós egyéb vagyontárgyának végrehajtás alá vonására, a végrehajtás más módon, végrehajtható okirat kiállításával történő tovább folytatására.⁷¹

Mind a közvetlen felhívás, mind a közvetlen letiltás *az adós munkabérére vezetett végrehajtási forma*, így amennyiben a végrehajtást kérő a végrehajtást az adós bármely más vagyontárgyára kívánja folytatni, úgy más végrehajtható okirat kiállításának van helye. Az újabb végrehajtható okirat kiállításához elengedhetetlen a letiltás, illetőleg felhívás eredménytelenségének igazolása, akár munkáltatói értesítés bemutatásával is. Az újabb végrehajtható okirat alapján induló

---

⁶⁹ Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló törvényhez (elektronikus elérés a Complex Jogtáron keresztül) - utolsó hozzáférés dátuma: 2019. szeptember 14.

⁷⁰ Vht. 30.§

⁷¹ Vht. 31.§

végrehajtás foganatosítása már a bírósági végrehajtó hatáskörbe tartozik, ezért az új végrehajtási eljárásban a végrehajtható okiratot a bíróság hivatalból megküldi a hatáskörrel és illetékességgel rendelkező végrehajtóhoz.⁷² A bíróság a végrehajtható okirat mellett megküldi a végrehajtónak az eredménytelen közvetlen bírósági letiltás, illetőleg felhívással összefüggésben keletkezett iratokat annak érdekében, hogy a végrehajtó tisztán lássa az ügy előzményeit, megtakaríthasson egyes eljárási költségeket és elkerülhesse a felesleges eljárási cselekményeket.

V.2. Külföldi végrehajtási szabályok

A XXI. századra a globalizáció jelentős méreteket öltött és hazánkban is egyre több családot érint a kivándorlás jelensége. A hagyományos családszerkezet felbomlása mellett gyakran fordul elő, hogy a tartásdíj fizetésére kötelezett külföldön keresi boldogulását, így próbálva kibújni a gyermektartásdíj fizetési kötelezettsége alól, nehéz helyzetbe hozva ezzel a tartásra jogosultat. Gyakorlatomban elsődlegesen olyan esetekkel találkoztam, amikor a tartásra kötelezett a családi kapcsolatot megszakítva külföldre költözik és a tartásra jogosult külföldön próbálja a gyermektartásdíjat vele szemben érvényesíteni, de az a fordított helyzet is előfordulhat, amikor a tartásra kötelezett vállal Magyarországon munkát és az itteni jövedelmére kellene a végrehajtást foganatosítani.

A gyermektartásdíj külföldi végrehajtására irányuló nemzetközi együttműködés hosszú múltra tekint vissza. Kezdetben a kérdés rendezésére főként kétoldalú jogsegély egyezmények születtek, majd a jogalkotási folyamat más szintre lépett. Az ENSZ által 1989. november 20.napján elfogadott a *Gyermek jogairól szóló New Yorki Egyezményének*⁷³ 27.cikk (4) szakasza is kötelezi az egyezményben részes államokat arra, hogy tegyenek meg minden intézkedést a gyermektartásdíj behajtása érdekében, tekintet nélkül arra, hogy a kötelezett belföldön, vagy külföldön él-e. A gyermektartásdíj külföldi végrehajtásával kapcsolatos elsődleges kérdés annak eldöntése, hogy az ügyben a külföldi elem jelenlétére tekintettel melyik állam rendelkezik joghatósággal és az ügy elbírálására melyik állam szabályai irányadóak.

---

⁷² Vht. 32.§

⁷³ a továbbiakban: a New Yorki Egyezmény, melyet Magyarországon az 1991. évi LXIV.törvény hirdetett ki.

V.2.1. Tartásdíj érvényesítése a New York-i tartási egyezmény alapján

A Magyarországon lakó tartásra jogosult személy a tartási igényét *a tartásdíjak külföldön való behajtása tárgyában New York-ban 1956. évi június hó 20. napján kelt New Yorki Tartási Egyezmény* (a továbbiakban: a Tartási Egyezmény) alapján is érvényesíthette olyan személlyel szemben, aki az Európai Uniót kívül, valamely, az egyezményben részes tagállamban lakik. Az egyezmény az első többoldalú nemzetközi dokumentum, amely a tartási kötelezettség megsértéséből eredő, határon átnyúló igények rendezése érdekében jött létre. Az egyezményt - amelynek jelentősége az volt, hogy nemcsak gyermektartásdíj iránti igény, hanem bármely családi jogviszonyon alapuló tartási igény érvényesítésére is szolgált - Magyarországon az 1957. évi 53. törvényerejű rendelet hirdette ki.

Az Egyezmény lényege az volt, hogy a tartásdíjra jogosult személy lakóhelye szerinti állam erre kijelölt illetékes hatóságának megkeresésére a tartásdíjfizetésre kötelezett személy lakóhelye szerinti állam erre illetékes hatósága *a saját államában minden szükséges intézkedést megtesz* annak érdekében, hogy a tartásdíjra jogosult személy hozzájuthasson az őt megillető tartásdíjhoz. E célból a szükséghez képest eljárhatott, pert indíthatott és kérhette a végrehajtási eljárás megindítását és lefolytatását.⁷⁴

A tartási igény érvényesítésének ezen módjáról rendelkező egyezmény kizárólag az átvevő és átvevő hatóság kijelöléséről, az általuk ellátott legfontosabb feladatokról, a hatóságok közötti együttműködésről és jogsegélyről rendelkezik, de nem szabályozza a tartásdíj érvényesítésének semmilyen anyagi jogi vagy eljárásjogi szegmensét, így nem tartalmaz szabályokat sem a joghatóságra, sem a határozatok elismerésére, vagy végrehajtására vonatkozóan sem. Az egyezmény tulajdonképpen a nemzetközi tartásdíjigények érvényesítésének egyfajta koordinálását jeleníti meg, amelyben az átvevő és az átvevő állam központi hatósága közötti szoros együttműködésben jelenik meg.⁷⁵

---

⁷⁴ Tartási Egyezmény 6.cikk

⁷⁵ A gyakorlati útmutatót lásd <https://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/download/b/56/40000/tartasi-ig%C3%A9nyek-kulfoldi-ervenyesiteserol-szolo-tajekoztato.pdf> - (utolsó hozzáférés dátuma. 2019. szeptember 11.)

V.2.2. *Gyermektartásdíj behajtása a hágai nemzetközi egyezmények alapján*

A második világháború után a határokon átnyúló tartási igények növekedése miatt előtérbe került a tartási kötelezettség nem teljesítése esetére vonatkozó nemzetközi szabályozás megalkotása. A jogalkotási folyamat eredményeként került elfogadásra a *gyermektartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 1956.évi Hágai egyezményt*, majd sor került a *gyermektartási kötelezettség tárgyában hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló, 1958. április 15.napján aláírt Hágai egyezmény* elfogadására is. Ez utóbbi egyezményhez hazánk is csatlakozott és azt Magyarországon az 1965. évi 7. törvényerejű rendelet hirdette ki. Az Egyezmény olyan határozatok kölcsönös elismerésére és végrehajtására teremtett lehetőséget, amelyeket nemzetközi vagy belföldi jellegű kérelem folytán törvényes és nem törvényes származású vagy örökbefogadott, nem házas, 21 éven aluli gyermek tartási igénye tekintetében hoztak. Az Egyezmény 2. és 3. cikke határozta meg az elismerés pontos feltételeit, nevezetesen a határozattal és az azt meghozó hatósággal szemben támasztott alapvető feltételeket.

A tartási igények számának növekedésével felmerült az igény arra is, hogy az egyezmények személyi hatályát szükséges lenne kiterjeszteni, és a szabályozás hatókörébe kellene vonni a házastársak és a szülők tartására vonatkozó rendelkezéseket is. Ezt a törekvést jelenítette meg a *tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 1973.évi Hágai Egyezmény, valamint a tartási kötelezettségek tárgyában hozott határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 1973. évi Hágai egyezmény*. Az elfogadott egyezmények hatálya terjedt ki először valamennyi, a családi kapcsolatok által meghatározott tartási kötelezettségre.

A jogfejlődés tekintetében következő lépcsőként említhetjük meg a *tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 2007. november 23-i Hágai jegyzőkönyvet, és a gyermektartásdíj és a családi tartásdíjak egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló 2007. évi Hágai Egyezményt*, amelyeknek az volt a célja, hogy a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogra vonatkozó közös előírások megalkotása révén javítsák a jogbiztonságot és a kiszámíthatóságot.

A Tanács 2009/941/EK határozata Preambulumának (9) szakasza szerint a jegyzőkönyv szabályai határozzák meg a tartási kötelezettségre alkalmazandó jogot, *ha az adott kötelezettségre vonatkozó határozat a rendeletben megállapított, az exequatur eljárás eltörlésére vonatkozó szabályok szerint elismerendő és végrehajtandó.*

A Hágai jegyzőkönyv 18.cikke teremti meg a korábbi hágai egyezményekkel való összhangot, amikor is kimondja, hogy a 2007. évi hágai jegyzőkönyv helyettesíti a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 1973. évi Hágai Egyezményt és a gyermektartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló, 1956. évi Hágai Egyezményt. A jegyzőkönyv és az egyezmény alapján arra is lehetőség nyílt, hogy a részes államok központi hatóságainak segítségét ne csak a tartásra jogosultak, hanem a tartásra kötelezettek is kérhessék.⁷⁶ A jegyzőkönyv ugyanakkor arra is lehetőséget ad, hogy a tartásdíj külföldi behajtását azok az állami szervek is kezdeményezhessék, melyek saját joguk szabályai szerint a nem fizető kötelezett - adós helyett a jogosultnak megelőlegezték a tartásdíjat.⁷⁷

A Tanács 2009/941/EK határozata 4. és 5.cikkei jelölik ki a jegyzőkönyv alkalmazásának időbeli hatályát. Ezek szerint a jegyzőkönyv szabályait a valamely tagállamában benyújtott *azon tartási követelésekre is alkalmazni kell*, amelyek a jegyzőkönyv hatálybalépését vagy ideiglenes alkalmazását megelőző időszakra vonatkoznak, *amennyiben az eljárás megindítására*, a bírósági egyezség jóváhagyására vagy megkötésére és a közokiratok elkészítésére *2011. június 18-tól*, a 4/2009/EK rendelet alkalmazásának időpontjától *kerül sor*.

A *2007. évi Hágai Egyezmény* jelentős újítása volt, hogy továbbfejlesztette a központi hatóságok közötti nemzetközi együttműködést.⁷⁸ A központi hatóságokon keresztül benyújtott kérelmek⁷⁹ tekintetében rögzíti az alapvető tartalmi elemek körét, valamint azok továbbításával, átvételével és

---

⁷⁶ 2007. évi Hágai jegyzőkönyv 6.cikk és 2007.évi Hágai Egyezmény 10.cikk (2) bekezdése

⁷⁷ 2007. évi Hágai jegyzőkönyv 10.cikk

⁷⁸ 2007.évi Hágai Egyezmény II.fejezet

⁷⁹ 2007. évi Hágai Egyezmény 10.cikk

feldolgozásával kapcsolatos alapvető szabályokat is. Az Egyezmény pontosan meghatározza a „határozat” fogalmát, valamint elismerésének és végrehajtásának szempontjait is.⁸⁰

V.2.3. A gyermektartásdíj behajtása a 4/2009/EK rendelet alapján

Hazánk 2004-ben csatlakozott az Európai Unióhoz, így ezen időponttól teljes körben részese a közösségen belüli igazságügyi együttműködésnek. A tartási kötelezettségre *a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló 4/2009/EK rendelet* (a továbbiakban: az Eutr.) az irányadó.

A tartási rendelet általános célja, hogy nagyobb fokú jogbiztonságot és kiszámíthatóságot teremtsen mind a tartásra jogosult, mind a kötelezett számára. Az Eutr. Preambulumának (9) bekezdése utal arra, hogy a tartásra jogosultak számára lehetővé kell tenni, hogy ügyükben a tagállamokban nehézség nélkül kerüljön sor határozathozatalra és ezen határozat a többi tagállamban további alaki követelmények nélkül automatikusan végrehajtható legyen.

Az Eutr. *tárgyi hatályát* az 1.cikk jelöli ki, mikor is kimondja, hogy a rendeletet a családi vagy rokoni kapcsolatból, házasságból, vagy házassági rokonságból származó tartási kötelezettségekre kell alkalmazni. Az *időbeli hatály* kérdése kapcsán az Eutr. 75.cikke tartalmaz iránymutatást, mely szerint a rendeletet csak az alkalmazásának megkezdését követően indult eljárásokra, az ezt követően jóváhagyott vagy megkötött perbeli egyezségekre, valamint az ezt követően létrehozott közokiratokra kell alkalmazni.

Az Eutr. 3.cikke határozza meg az *alapvető joghatósági szabályokat*, melyek szerint a tartási kötelezettség tárgyában az a bíróság rendelkezik joghatósággal, amelynek illetékességi területén akár a jogosult, akár a kötelezett „szokásos tartózkodási hely”⁸¹ -e található.

---

⁸⁰ 2007. évi Hágai Egyezmény V. fejezet

⁸¹ A szokásos tartózkodási hely fogalmának bővebb kifejtését lásd: Wopera Zsuzsa: A szokásos tartózkodási hely meghatározása a határon átnyúló tartási ügyekben és egyes hágai instrumentumok joggyakorlatában” című tanulmányában. (forrás: http://real.mtak.hu/40095/1/Szok%C3%A1sos%20tart%20hely_tanulm%C3%A1ny_tart%C3%A1s%2Bh%C3%A1gai.pdf - utolsó hozzáférés ideje: 2019. szeptember 4.)

Az Eutr. alkalmazása kapcsán a *legfontosabb dátum 2011. június 18.napja*. A rendelet ezen a napon lépett hatályba és a tartási ügyek végrehajtását illetően *kétféle eljárást* különböztet meg attól függően, hogy a tartással kapcsolatos ügyben hozott határozatot olyan tagállamban hozták-e meg, amely a Hágai jegyzőkönyvet aláírta, vagy sem. Ennek megfelelően az Eutr. 16.cikke három szakaszos eljárásrendet rögzít. Az *első szakaszt* az olyan tagállamokban hozott határozatokra kell alkalmazni, amelyek a 2007. évi Hágai jegyzőkönyv hatálya alá tartoznak, míg a *második szakaszt* az olyan tagállamokban meghozott határozatokra kell alkalmazni, amelyek nem tartoznak a 2007. évi Hágai jegyzőkönyv hatálya alá. Egy *harmadik szakasz* is megjelenik, amelyet valamennyi határozat esetében alkalmazni rendel a rendelet.

Az *első szakasz szerinti eljárásrend* az olyan tagállamokban hozott határozatokra nézve alkalmazandó, amelyekre nézve a 2007. évi Hágai jegyzőkönyv kötelező erővel bír. Ezen esetben megvalósul az exequatur eljárás eltörlése, mely szerint a 2007. évi Hágai jegyzőkönyv hatálya alá tartozó olyan tagállamokban meghozott határozatokat a többi tagállamban külön eljárás alkalmazásának szükségessége és az elismerés megtámadásának lehetősége nélkül el kell ismerni.⁸² Az Eutr. kimondja a külön végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás teljes eltörlését.

A *második szakasz szerinti eljárásrend* azokra a határozatokra irányadó, amelyeket a 2007. évi hágai jegyzőkönyv *hatálya alá nem tartozó* tagállamokban⁸³ hoztak. Ezen határozatok tekintetében fontos volt rendezni az elismerési és a végrehajthatóvá nyilvánítási eljárás egyes kérdéseit. A végrehajthatósággal kapcsolatban az Eutr. 26.cikke kimondja, hogy a 2007.évi hágai jegyzőkönyv hatálya alá nem tartozó tagállamokban hozott és az adott tagállamban végrehajtható határozat *más tagállamban ugyanígy végrehajtható, amennyiben azt bármelyik fél kérelmére ott végrehajthatónak nyilvánították*. Ezen szakasz szerinti eljárásban tehát elsődleges a határozat végrehajthatósága tárgyában hozott döntés. A végrehajthatóság megállapítása iránti kérelmet a végrehajtás helye szerinti tagállam bíróságához vagy illetékes hatóságához kell a félnek benyújtania. Az illetékességet a kötelezett szokásos tartózkodási helye vagy a végrehajtás helye alapozza meg és az elismerés feltételeit a rendelt 23. cikke határozza meg.

---

⁸² Eutr. 17.cikk (1) szakasz

⁸³ Lsd. Egyesült Királyság és Dánia

Az Eutr. *harmadik szakasza, azaz a közös rendelkezések körében a legnagyobb jelentősége 41. cikknek van, amely a rendelet legnagyobb vívmányaként az *exequatur eljárás eltörlését* valósította meg. A cikk rendelkezései szerint ugyanis a valamely tagállamban hozott, a végrehajtás helye szerinti tagállamban végrehajtható határozatot a végrehajtás helye szerinti adott tagállamban hozott határozat végrehajtási feltételeivel azonos feltételekkel kell végrehajtani. Az *exequatur eljárás eltörlése* a fentiekben megjelölt mindhárom szakaszban megjelenik.⁸⁴*

Az Eutr. Preambulumának (31) szakasza szorgalmazza, hogy a tartási követelések határokon átnyúló behajtásának megkönnyítése érdekében létre kell hozni egy, a tagállamok által kinevezett *központi hatóságok együttműködését* szabályozó rendszert. E hatóságok elsődleges feladata az, hogy segítséget nyújtsanak a tartásra jogosultaknak és a tartásra kötelezetteknek ahhoz, hogy jogainak más államban is érvényesíteni tudják a már meglévő határozatok elismerése, végrehajthatóvá nyilvánítása majd végrehajtása és az ilyen határozatok módosítása vagy a határozat meghozatala iránti kérelmek benyújtása révén.⁸⁵ A hazai központi hatósággal kapcsolatos szabályokat *a határon átnyúló tartási ügyekben a központi hatósági feladatok ellátásáról szóló 2011. évi LXVII.törvény* tartalmazza.

Az új uniós szabályozás lehetővé teszi a végrehajtási eljárás egyszerűsödését, ezzel járulva hozzá ahhoz, hogy az ügyek intézése gyorsabbá és hatékonyabbá váljon. A központi hatóságok felállításával megvalósul a kérelmek gyors feldolgozása és lehetőség nyílik az egyezményben részes államok közötti hatékony információcserére.

V.2.4. Tartási igény érvényesítése nemzetközi szerződés hiányában

Nemzetközi szerződés és viszonyosság hiányában általában nincs lehetőség a magyar bíróság határozatával megállapított tartási kötelezettség külföldi teljesítésének kikényszerítésére vagy a

---

⁸⁴ Eutr. 17.cikke, 23.cikk (1) bekezdése és a 40.cikk (1) bekezdése

⁸⁵ A központi hatóságok feladatainak részletes kifejtését egyebekben lsd. Eutr. VII. fejezet 49.- 63. cikkei szerint.

külföldi hatóságok segítségének igénybe vételére a tartási igény érvényesítéséhez. Ilyen esetben a tartásra jogosult *csak saját maga kezdeményezheti* az illetékes külföldi hatóságnál az eljárást.⁸⁶

V.2.5. Külföldi személy tartási igényének érvényesítése belföldön

Felmerülhet az az eset is, hogy külföldi személy szeretné tartásdíj iránti igényét Magyarországon érvényesíteni. A külföldi bíróság tartásdíjat megállapító határozatának belföldi végrehajtására kétoldalú jogsegélyszerződéseink, a hágai gyermektartási egyezmények, az Eutr. valamint viszonyosság alapján van lehetőség. Ellenben Magyarországon is végrehajtható külföldi határozat hiányában a külföldi jogosultnak a tartásdíj iránti igényét *a magyar bíróság előtt kell közvetlenül érvényesítenie.*⁸⁷ Az Igazságügyi Minisztérium a külföldről érkező tartásdíj megállapítása, módosítása vagy megszüntetése iránti kérelmeket az illetékes gyámhatóságnak küldi meg annak érdekében, hogy a gyámhatóság a peres eljárás elkerülését lehetővé tevő megelőző eljárást folytassa. Amennyiben ez a megelőző eljárás nem vezet eredményre, akkor a központi hatóság intézkedik⁸⁸ a szükséges bírósági eljárás megindításának előkészítése érdekében.

V.3. Büntetőjogi szankció

A tartási kötelezettség nem teljesítésének legsúlyosabb szankciója a *Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény 212.§-ában, a tartási kötelezettség elmulasztásának büntetendővé nyilvánításában* jelenik meg. A törvény rendelkezései szerint, aki jogszabályon alapuló és végrehajtható hatósági határozatban előírt gyermektartási kötelezettségét önhibájából nem teljesíti, *vétség miatt* két évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő, míg *aki jogszabályon alapuló és végrehajtható hatósági határozatban előírt tartási kötelezettségét önhibájából nem teljesíti, és ezzel a jogosultat súlyos nélkülözésnek teszi ki, büntett miatt* három évig terjedő szabadságvesztéssel büntetendő.⁸⁹

---

⁸⁶<https://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/download/b/56/40000/tartasi-ig%C3%A9nyek-kulfoldi-ervenyesiteserol-szolo-tajekoztato.pdf> - utolsó hozzáférés dátuma: 2019. szeptember 11. és lásd a korábban irányadó 8001/2001. (IK. 4.) IM tájékoztató a nemzetközi vonatkozású ügyek intézéséről -126.pont

⁸⁷<https://igazsagugyiinformaciok.kormany.hu/download/b/56/40000/tartasi-ig%C3%A9nyek-kulfoldi-ervenyesiteserol-szolo-tajekoztato.pdf> - utolsó hozzáférés dátuma: 2019. szeptember 11. és lásd a korábban irányadó 8001/2001. (IK. 4.) IM tájékoztató a nemzetközi vonatkozású ügyek intézéséről -127.pont

⁸⁸ lsd. 2011. évi LXVII.törvény vonatkozó rendelkezései

⁸⁹ Btk. 212.§ (1)-(3) bekezdései

A Büntető Törvénykönyv hatályos szabályai szerint csak a gyermektartási kötelezettség nem teljesítése esetén valósulhat meg a tartási kötelezettség elmulasztásának alapesete, rokontartás esetén viszont a törvény (2) bekezdésében foglalt rendelkezések irányadóak. Az eltérés oka az, hogy *egyedül a gyermektartás az*, amelyet a Ptk. rendelkezései szerint a kötelezett a saját szükséges tartásának korlátozásával is köteles teljesíteni, míg a rokontartás esetei körében a tartásra kötelezett *csak akkor vonható felelősségre, ha tartási kötelezettsége elmulasztásával a jogosultat súlyos nélkülözésnek teszi.*

VI. Zárszó

A tartási kötelezettséget magukban hordozó családi viszonyok között speciális helyet tölt be a továbbtanuló, nagykorú gyermeket érintő tartási kötelezettség. A 18. életév betöltése ugyanis - sok más mellett - a tartásra való jogosultság megítélése szempontjából is jelentős mérföldkő a gyermek életében. A gyermeket addig megillető tartással kapcsolatos szabályok a kiskorú gyermekre irányadó szabályok szerint alakultak, de a nagykorúság betöltését követően több ponton is módosulva a rokontartás közös rendelkezéseinek alapul vételével és a kifejezetten a nagykorú gyermekre irányadó rendelkezésekkel kiegészülve nyertek szabályozást.

Tanulmányomban áttekintettem a továbbtanuló, nagykorú gyermek tartásra való jogosultságának feltételrendszerét és a kizáró okok körét. A Ptk. Csjk. elsősorban a kötelezett önkéntes teljesítésére épít, melynek elmaradása esetén a Vht. szabályai teszik lehetővé a jogosultnak, hogy tartási követelését belföldön érvényesítse a kötelezettel szemben.

Az utóbbi évtizedekben megsokasodó, nemzetközi elemet is magukban hordozó családjogi jogviták kapcsán a jogbiztonság és a kiszámíthatóság ugyanakkor azt is megköveteli az államoktól, hogy a kötelezett önkéntes teljesítésének hiányában a tartásra jogosultnak arra is legyen lehetősége, hogy követelését a kötelezettel szemben külföldi bíróság előtt érvényesítse. A továbbtanuló, nagykorú gyermeket megillető tartásdíj külföldi végrehajtása tekintetében a nemzetközi együttműködés, az anyagi, eljárási és kollíziós normák széleskörű összehangolása szükséges annak érdekében, hogy a

jogosult gyors és hatékony eljárás és a központi hatóságok közötti szoros együttműködés eredményeként hozzájuthasson az őt megillető tartásdíjhoz.

VII. Irodalomjegyzék

VII.1. Felhasznált irodalom jegyzéke

- A Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény indokolása (elektronikus elérés: Complex Jogtáron keresztül, utolsó ideje: 2019. szeptember 2.)
- A bírósági végrehajtásról szóló 1994. évi LIII. törvény indokolása (elektronikus elérés: Complex Jogtáron keresztül, utolsó ideje: 2019. szeptember 2.)
- Dr. Gyekiczky Tamás (szerk.): Nagykommentár a bírósági végrehajtásról szóló törvényhez (elektronikus elérés: Complex Jogtáron keresztül, utolsó ideje: 2019. szeptember 4.)
- Dr. Kőrös András (szerk.): Az új Ptk. Magyarázata III/VI. Polgár Jog. Családjog. (HVG ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2013)
- Dr. Kőrös András (szerk.): A Családjog kézikönyve I-II. kötet (HVG ORAC Lap- és Könyvkiadó Kft., Budapest, 2000)
- dr. Navratyil Zoltán: A továbbtanuló nagykorú gyermek tartása és az intézmény szülő felé fennálló tájékoztatási kötelezettségének terjedelme
(http://ias.jak.ppke.hu/hir/ias/20184sz/07_NavratyilZ_IAS_2018_4.pdf - utolsó letöltés dátuma: 2019. szeptember 6.)
- A KÚRIA Joggyakorlat-elemző csoportjának összefoglaló véleménye a rokontartás szabályaival kapcsolatos ítélkezési gyakorlatról (https://kuria-birosag.hu/sites/default/files/joggyak/joggyak._osszefoglalo_2018_dr._makai_katalin.pdf - utolsó hozzáférés dátuma: 2019. szeptember 6.)

- Wopera Zsuzsa: A szokásos tartózkodási hely meghatározása a határon átnyúló tartási ügyekben és egyes hágai instrumentumok joggyakorlatában
(forrás:http://real.mtak.hu/40095/1/Szok%C3%A1sos%20tart%20hely_tanulm%C3%A1ny_tart%C3%A1s%20h%C3%A1gai.pdf - utolsó hozzáférés dátuma: 2019. szeptember 12.)

VII.2. Felhasznált jogszabályok és bírósági döntések jegyzéke

- Magyarország Alaptörvénye
- a bírósági végrehajtásról szóló 1994.évi LIII. törvény
- a gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény
- a Büntető Törvénykönyvről szóló 2012. évi C. törvény
- a Polgári Törvénykönyvről szóló 2013. évi V. törvény
- a Polgári Perrendtartásról 2016. évi CXXX. törvény
- a tartásdíj külföldön való behajtásáról szóló 1956.évi New Yorki Egyezmény
- a gyermektartási kötelezettségre alkalmazandó jogról szóló 1956. évi Hágai Egyezmény
- a tartási kötelezettségekről szóló határozatok elismeréséről és végrehajtásáról szóló 1973.évi Hágai Egyezmény
- a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 1973.évi Hágai Egyezmény
- a tartási kötelezettségekre alkalmazandó jogról szóló 2007.évi Hágai Jegyzőkönyv
- a gyermektartásdíj és a családi tartásdíjak egyéb formáinak nemzetközi behajtásáról szóló 2007. évi Hágai Egyezmény
- a tartással kapcsolatos ügyekben a joghatóságról, az alkalmazandó jogról, a határozatok elismeréséről és végrehajtásáról, valamint az e területen folytatott együttműködésről szóló 4/2009/EK rendelet
- XXIX. PED a tanulmányait folytató nagykorú gyermek tartásáról
- a KÚRIA Pfv.21.549/2006.számú határozata
- a KÚRIA Pfv.21.012/2014.számú határozata
- a KÚRIA Pfv.21.435/2015/5.számú határozata
- a KÚRIA Pfv.22.016/2015/3.számú határozata

- BH1990.104.
- BH.1998.597.
- BH.1999.24.
- BH.1999.108.
- EBH.2000.211.
- BH.2000.317.
- BH.2001.70.
- BH.2003.416.
- EBH2004.1031.
- EBH.2007.1609.
- BH.2011.40.
- BH.2011.338.
- BH.2017.267.
- BH.2017.368.